

Katowice, 22 marca 2021 r.

Znak: WK-610/36/4/20/21

Pan
Mariusz Wołosz
Prezydent Miasta
Bytomia

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 21 września 2020 r. do 27 listopada 2020 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej **Miasta Bytom** za okres od 1 stycznia 2013 r. do 27 listopada 2020 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 21 stycznia 2021 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w jednostce kontrolowanej.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137).

W zakresie zamówień publicznych:

- *W 2017 r. Miasto Bytom udzieliło zamówienia publicznego na usługi w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych na terenie miasta Bytom (znak sprawy: PA.271.5.9.2017), na kwotę 3.814.916,40 zł brutto, w trybie z wolnej ręki, pomimo braku spełniania przesłanek dla zastosowania tego trybu, wynikających z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1579 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonym przepisem, Zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności: ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia.*

Do udzielenia zamówienia w tym trybie konieczne jest spełnienie wszystkich wymienionych w tym przepisie przesłanek, pomiędzy którymi dodatkowo musi zachodzić związek przyczynowo - skutkowy i związek czasowy, tj.:

- *zachodzi natychmiastowa wyjątkowa potrzeba udzielenia zamówienia publicznego niewynikająca z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której wcześniej nie można było przewidzieć,*

- *nie można zachować terminów określonych dla przetargu nieograniczonego, przetargu ograniczonego lub negocjacji z ogłoszeniem.*

Postępowanie, w wyniku którego doszło do udzielenia niniejszego zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki, Zamawiający wszczął 22 grudnia 2017 r. Jako uzasadnienie podano: wniesienie 5 odwołań oraz 88 pytań dot. siwz w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego ogłoszonego 11 października 2017 r., a w związku z tym konieczność udzielenia wyjaśnień i wprowadzenia modyfikacji do siwz, co wpłynęło na przesunięcie terminu składania i otwarcia ofert z 16 listopada na 21 grudnia 2017 r.

Zauważyć należy, iż samo przedłużenie się procedury przetargowej skutkiem korzystania przez wykonawców ze środków ochrony prawnej lub zapytań dotyczących treści SIWZ nie jest okolicznością wyjątkową, gdyż zamawiający z takim rozwojem sytuacji musi się liczyć i z odpowiednim wyprzedzeniem czasowym wszcząć procedurę o udzielenie zamówienia publicznego.

Zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki udzielono umową nr ZS.272.14.2017 z dnia 29 grudnia 2017 r. zawartą na okres od 1 stycznia 2018 r. do 28 lutego 2018 r., jednak nie dłużej niż do dnia rozpoczęcia realizacji odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, wynikającego z rozstrzygnięcia przetargu.

Zgodnie z dokumentacją z postępowania, przeprowadzenie niniejszego postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych zostało zaakceptowane przez p. Bożenę Mientus – byłego Zastępcę Prezydenta Miasta Bytomia, a następnie zatwierdzone przez p. Damiana Bartylę – byłego Prezydenta Miasta Bytomia.

Umowę nr ZS.272.14.2017 z dnia 29 grudnia 2017 r. ze strony Gminy Bytom zawarli: p. Bożena Mientus – były Zastępca Prezydenta Miasta oraz były Naczelnik Wydziału Inżynierii Środowiska, pełniący funkcję Przewodniczącego Komisji Przetargowej w niniejszym postępowaniu o udzielenie zamówienia w trybie z wolnej ręki, który przygotował uzasadnienie faktyczne, prawne wyboru trybu udzielenia zamówienia oraz dokonał wyboru wykonawcy zaproszonego do negocjacji.

Wniosek nr 1

Udzielać zamówień publicznych w trybie z wolnej ręki wyłącznie po spełnieniu przesłanek ustawowych, wynikających z art. 305 pkt 1 w związku z art. 214 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2019 z późn. zm.).

W zakresie długu publicznego:

- *W uchwale budżetowej Miasta Bytomia na 2018 r. a następnie w uchwałach ją zmieniających, w dziale 600 „Transport i łączność”, rozdziale 60004 „Lokalny transport zbiorowy” zaplanowano wydatki bieżące z tytułu wpłat na rzecz Komunikacyjnego Związku Komunalnego Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego w Katowicach w kwocie niższej od przypadających w 2018 r. na rzecz ww. Związku wpłat Miasta Bytomia.*

W myśl art. 249 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. z późn. zm.), w planie finansowym urzędu jednostki samorządu terytorialnego ujmuje się wszystkie wydatki budżetowe nieujęte w planach finansowych innych jednostek budżetowych, w tym wydatki związane z funkcjonowaniem organu stanowiącego jednostki

samorządu terytorialnego i zarządu jednostki samorządu terytorialnego. Z kolei w myśl art. 254 pkt 3 ww. ustawy, w toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązuje m.in. następująca zasada gospodarki finansowej: dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym, z uwzględnieniem prawidłowo dokonanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów.

W 2018 r. w budżecie Miasta, wydatki bieżące z tytułu dopłat do KZK GOP w Katowicach zaplanowano uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu Nr LVIII/769/2017 z dnia 27 grudnia 2017 r. w sprawie budżetu miasta Bytomia na 2018 r. w wysokości 31.911.653,00 zł.

Plan ten był zgodny z kwotą przyjętą w projekcie planu finansowego Związku na 2018 r.

W trakcie 2018 r. zwiększono plan wydatków Miasta Bytomia z przedmiotowego tytułu do kwoty 39.414.086, 21 zł, na podstawie następujących zmian do uchwały budżetowej:

- Nr LIX/776/18 z 22 stycznia 2018 r. o 2.000.000,00 zł,
- Nr LX/790/18 z 26 lutego 2018 r. o 900.000,00 zł,
- Nr LXXII/899/18 z 24 września 2018 r. o 2.602.433,00 zł,
- Nr II/10/18 z 27 listopada 2018 r. o 800.000,00 zł oraz
- Zarządzeniem nr 541/18 Prezydenta Bytomia z 5 grudnia 2018 r. o 1.200.000,00 zł.

Powyższe zmiany nie uwzględniały w całości:

- kwoty 9.071.571,00 zł, stanowiącej na dzień 1 stycznia 2018 r. zobowiązanie wymagalne Miasta Bytom wobec KZK GOP w Katowicach z tytułu niezapłaconej wpłaty na dofinansowanie do komunikacji za miesiące kwiecień, maj, czerwiec 2017 r., odroczonej do dnia 31 grudnia 2017 r. na podstawie Uchwały nr 73/2017 Zarządu KZK GOP w Katowicach z dnia 24 listopada 2017 r. Ww. zobowiązanie zostało uregulowane w styczniu 2018 r.

- kwoty 2.232.984,21 zł, stanowiącej zobowiązanie Miasta Bytom wobec KZK GOP w Katowicach z tytułu dopłaty do komunikacji w związku z rozliczeniem dotacji za rok 2015 i 2016, zgodnie z Uchwałą nr 37/2018 Zarządu KZK GOP z dnia 5 czerwca 2018 r.

Ww. zobowiązanie zostało uregulowane 2 października 2018 r.

Ponadto uchwałą Nr 67/2018 z dnia 16 października 2018 r. Zarządu KZK GOP w Katowicach odroczonej został termin dokonania przez Miasto Bytom wpłat na rzecz KZK GOP w Katowicach w wysokości 5.802.121,90 zł (tj. wpłat za październik i listopad 2018 r.) do 15 grudnia 2018 r. W dniu 11 grudnia 2018 r. Miasto dokonało częściowej spłaty tego zobowiązania, tj. w wysokości 2.000.000,00 zł. Kwota 3.802.121,90 zł została uregulowana 3 stycznia 2019 r.

Plan wydatków w dziale 600, rozdziale 6004, § 2900 wg stanu na 31 grudnia 2018 r. został wykonany w kwocie 39.414.086,21 zł. Plan ten ostatecznie nie zabezpieczał w pełni należnych wpłat na rzecz ww. Związku na 2018 r. na kwotę 3.802.121,90 zł. Kwota ta na dzień 31 grudnia 2018 r. stanowiła zobowiązanie wymagalne, które nie znajdowało pokrycia w planie finansowym.

Natomiast według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. plan wydatków w powyższej podziałce klasyfikacji budżetowej wynosił 32.866.093,00 zł, wykonany został w kwocie 32.866.091,20 zł, zobowiązania niewymagalne wynosiły 9.071.571,00 zł.

Ponadto wskazana w budżecie Miasta Bytomia na 2018 r. ww. wysokość wydatków bieżących Miasta pozostawała w ścisłym związku z wartością tych wydatków ujętą w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Bytom na lata 2018 – 2046, przyjętej w Załączniku nr 1 w poz. 3.1. Uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu Nr LVIII/766/2017 z dnia 27 grudnia 2017 r. wraz z jej późniejszymi zmianami.

Zgodnie z art. 226 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.), wieloletnia prognoza finansowa powinna być realistyczna.

Realistyczny oznacza mający związek z rzeczywistością – prognozowane wielkości powinny mieć uzasadnienie w zakładanej metodologii, posiadanych analizach, dokumentach.

W uzasadnieniu objaśnień wartości przyjętych w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Bytomia na lata 2018-2046, uchwałą z dnia 27 grudnia 2017 r., zgodnie z dyspozycją art. 226 ust.1 ww. ustawy, założono wzrost wydatków o średni wskaźnik inflacji i jego prognozę na rok 2018 podany przez GUS, przy jednoczesnym przyjęciu m.in. założeń dotyczących mniejszych wydatków względem roku 2017 wynikających z konieczności wniesienia mniejszej kwoty składki na rzecz KZKGOP (spadek o kwotę 4.37463,00 zł), w kolejnych latach założono dalsze tendencje spadkowe w tym zakresie.

W opisaney wyżej sytuacji trudno uznać za realistyczną ww. prognozę kwot wydatków bieżących z tytułu wpłat na rzecz KZK GOP.

Należy przy tym mieć na względzie, że realistycznie określona wysokość wydatków bieżących miała istotne znaczenie dla konstrukcji budżetu Miasta, w zakresie której obowiązywały zasady dotyczące prawidłowo ustalonej relacji (wskaźniki spłaty zobowiązań), o której była mowa w art. 243 ww. ustawy.

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami, do końca 2018 r. nie udało się znaleźć realnych źródeł dochodów umożliwiających dokonanie uzupełnienia planu finansowego w kwocie 3.802.121,90 zł. Za terminowość zapłaty składek odpowiadał Naczelnik Wydziału Transportu Lokalnego. Jednakże nie mógł on złożyć stosownej dyspozycji zapłaty z uwagi na brak zaplanowanego wydatku w budżecie miasta. Nie zostały też podjęte żadne działania mające na celu ograniczenie wydatków, celem zabezpieczenia planu finansowego.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.), do zadań Prezydenta Miasta należało w szczególności przygotowywanie projektów uchwał rady miejskiej. Osobą odpowiedzialną za całość gospodarki finansowej Miasta Bytomia, zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, był p. Damian Bartyła – były Prezydent Miasta Bytomia.

W uchwałach budżetowych Miasta Bytomia, przyjętych na kolejne (2019 – 2021) lata budżetowe, wartość wpłat na rzecz Związku realizującego zadania w zakresie organizacji transportu publicznego na terenie Miasta Bytomia, tj. Górnośląsko – Zagłębiowskiej Metropolii została ujęta w wysokości zapewniającej pełną realizację zobowiązań Miasta z tego tytułu.

- *W treści zawartych na lata 2018 - 2020 umów o kredyt w rachunku bieżącym na pokrycie przejściowego deficytu wyrażono zgodę na obciążanie przez Bank w dniu wymagalności rachunku, w celu spłaty zobowiązań Miasta Bytom z tytułu odsetek od tych umów.*

Naruszono tym art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077), zgodnie z którym w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego. W § 6 umów: Nr S2244/MF/2018 z dnia 2 stycznia 2018 r., Nr S2313/RB/2018 z dnia 2 stycznia 2019 r., Nr S2313/RB/2018 z 2 stycznia 2020 r. przyjęto, iż:

- Kredytobiorca upoważnia Bank do obciążania kwotą należnego oprocentowania od wykorzystanego kredytu za dany miesiąc ostatniego dnia każdego miesiąca, a w przypadku całkowitej spłaty kredytu – w dniu jego spłaty, z rachunku bieżącego wydatków, bez konieczności uzyskiwania odrębnej dyspozycji kredytobiorcy i jednocześnie zobowiązuje się do zapewnienia na tym rachunku środków w wymaganej wysokości (ust. 1);
- Dokonywanie rozliczeń z tytułu odsetek od wykorzystanego kredytu następuje bez konieczności wcześniejszego przesłania zawiadomienia o wysokości odsetek (ust. 2).

Zgodnie z wyjaśnieniami przyczyną powyższego było uznanie, iż § 6 umowy nie stanowi uprawnienia Banku do dysponowania rachunkiem bankowym zarówno co do zakresu jak i formy tych czynności, co wynikało z kolei z zastosowanej interpretacji przepisów art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe oraz jej Rozdziału 4, określających katalog zamknięty form dyspozycji środkami zgromadzonymi na rachunku. Wskutek powyższego przyjęto, iż „określone w art. 264 ust. 5 Ustawy o finansach publicznych „dysponowanie rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego” oznaczać będzie posiadanie przez pełnomocnika prawa do składania dyspozycji w takim samym zakresie (lub choćby zbliżonym), jaki przysługuje jednostce samorządu terytorialnego oraz dokonywania ich w takiej samej formie, w jakiej dokonywałby tychże dyspozycji posiadacz rachunku.”

Ze strony Miasta Bytomia ww. umowy zostały podpisane odpowiednio przez: p. Roberta Dederko – byłego Zastępcę Prezydenta Miasta Bytomia, p. Michała Biedę – Zastępcę Prezydenta Miasta Bytomia, p. Mariusza Wołosza – Prezydenta Miasta Bytomia. Na umowach widniała również kontrasygnata p. Ewy Tomczak - Skarbnika Miasta Bytomia.

Wniosek nr 2

Ustanawiać zgodnie z prawem zabezpieczenia spłat kredytów zaciągniętych przez Miasto Bytom, stosownie do art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305).

- Nieprawidłowo zaangażowano środki pieniężne, otrzymane z budżetu państwa w grudniu 2017 r. na poczet dochodów roku następnego (z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej na 2018 r.) na rozchody roku 2017. Naruszono tym art. 211 ust. 1 i ust. 2, art. 217 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.) w związku z art. 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 4, art. 7 ust. 3 oraz art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1453 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 211 ust. 1 i ust. 2 ustawy o finansach publicznych, budżet jednostki samorządu terytorialnego jest rocznym planem dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów tej jednostki, który jest uchwalany na rok budżetowy. Natomiast w myśl art. 217 ust. 2 tej ustawy, deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego może być sfinansowany przychodami pochodzącymi z: sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego, kredytów, pożyczek, prywatyzacji majątku jednostki

samorządu terytorialnego, nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych, wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych. Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa. W myśl art. 7 ust. 1 pkt 4 tej ustawy, w skład subwencji ogólnej wchodzi część oświatowa, którą zgodnie z dyspozycją wynikającą z art. 34 ust. 1 pkt 1 tej ustawy minister właściwy do spraw finansów publicznych przekazuje jednostkom samorządu terytorialnego w dwunastu ratach miesięcznych w terminie do 25 dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc wypłaty wynagrodzeń. Natomiast zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy, o przeznaczeniu środków otrzymanych z tytułu subwencji ogólnej decyduje organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Na potwierdzeniu salda z banku na dzień 31 grudnia 2017 r. stan środków na rachunku podstawowym budżetu wynosił 7.072.656,88 zł, co wynikało również z salda po stronie Wn konta 133. Środki finansowe z części oświatowej subwencji ogólnej otrzymanej w grudniu 2017 r. w łącznej kwocie 11.909.314,00 zł na styczeń 2018 r., z tego dla powiatów w wysokości 4.947.687,00 zł i dla gmin w wysokości 6.961.627,00 zł, zostały częściowo wykorzystane na pokrycie zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego roku 2017.

Zgodnie z wyjaśnieniami p. Ewy Tomczak – Skarbnika Miasta, powodem takiego postępowania był brak płynności finansowej w ostatnich dniach 2017 r., wskutek niepełnej realizacji planowanych dochodów i wykorzystania na realizowane wydatki kredytu w rachunku bieżącym. Wynikiem tego znajdujące się na rachunku bieżącym środki z subwencji były częściowo zarachowane na poczet spłaty tego kredytu. Jednak środki na wynagrodzenia dla nauczycieli placówek oświatowych Miasta, które zabezpieczała część oświatowa subwencji ogólnej zostały przekazane w dniu 2 stycznia 2018 r.

Angażowanie środków otrzymanych na poczet dochodów roku następnego (odpowiednio środków z części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2015 i 2016) na spłatę kredytu, było stwierdzone również podczas poprzedniej kontroli, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa RIO w Katowicach, Znak: WK-610/39/4/16/17 z dnia 3 marca 2017 r.

Osobą odpowiedzialną za całość gospodarki finansowej Miasta Bytom był p. Damian Bartyła – były Prezydent Miasta. Osobą odpowiedzialną za realizację budżetu gminy była również p. Ewa Tomczak – Skarbnik Miasta, której powierzono obowiązki i odpowiedzialność w zakresie dyspozycji środkami pieniężnymi.

Wniosek nr 3

Zaprzestać finansowania budżetu danego roku dochodami roku następnego, stosownie do art. 211 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 217 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305), w związku z art. 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 pkt 4, art. 7 ust. 3 oraz art. 34 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 38).

- *W latach 2016 - 2017 dokonywano przelewów środków pieniężnych z rachunku bankowego „sum depozytowych” tytułem zasilenia rachunku bieżącego wydatki Urzędu Miejskiego oraz*

rachunku podstawowego budżetu Miasta. Przepisy art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn.zm.) nie przewidywały możliwości dokonywania wydatków budżetu ze środków niebędących środkami publicznymi.

Powyższe było także niezgodne z art. 45 ust. 8, art. 46 ust. 4 i art. 147 ust. 2 oraz art. 148 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn.zm.). Zgodnie z art. 45 ust. 8 tej ustawy, wadium wniesione w pieniądzu zamawiający przechowuje na rachunku bankowym, natomiast zgodnie z art. 46 ust. 4 ustawy, zamawiający zwraca wadium wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany przez wykonawcę. Według art. 147 ust. 2 ustawy, zabezpieczenie należytego wykonania umowy służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Natomiast zgodnie z art. 148 ust. 5 ustawy, jeżeli zabezpieczenie wniesiono w pieniądzu, zamawiający przechowuje je na oprocentowanym rachunku bankowym oraz zwraca z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane o koszt prowadzenia rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

Na rachunku bankowym „sum depozytowych” gromadzono środki pieniężne pochodzące z wpłat tytułem wadium, zabezpieczeń należytego wykonania umowy, zabezpieczenia roszczeń. Przelewów środków dokonywano z rachunku bankowego „sum depozytowych” w dniach:

- 5 lipca 2016 r. w kwocie 1.100.000,00 zł, na rachunek bankowy wydatki Urzędu Miejskiego tytułem przekazania środków na poczet dotacji dla niepublicznych placówek oświatowych i szkół. Zwrotu środków na rachunek bankowy „sum depozytowych” w kwocie 1.100.000,00 zł dokonano w dniu 7 lipca 2016 r., w dniu 29 lipca 2016 r. przelano kwotę 90,41 zł tytułem odsetek od pożyczonych środków.

- 29 grudnia 2017 r. w kwocie 1.745.663,22 zł i 31 grudnia 2017 r. w kwocie 1.042,98 zł na rachunek bankowy podstawowy budżetu Miasta. Zwrotu środków na rachunek bankowy „sum depozytowych” dokonano w dniu 2 stycznia 2018 r. w łącznej kwocie 1.746.851,13 zł, w której uwzględniono naliczone odsetki za 2017 r. i 2018 r. od środków przelanych w grudniu 2017 r. z rachunku „sum depozytowych”.

Zgodnie z wyjaśnieniami p. Ewy Tomczak – Skarbnika Miasta, przyczyną wykorzystania środków z rachunku bankowego „sumy depozytowe” na zasilenie w środki rachunku podstawowego budżetu lub rachunku wydatki jednostki Urząd Miejski była bardzo trudna sytuacja finansowa budżetu gminy w 2016 r., powodująca przejściowe problemy z płynnością finansową i wynikające z tego ograniczone możliwości terminowej zapłaty zobowiązań gminy oraz brak płynności finansowej w ostatnich dniach 2017 r., wskutek niepełnej realizacji planowanych dochodów i wykorzystania na realizowane wydatki kredytu w rachunku bieżącym. W 2016 r. p. Mariusz Konopka – ówczesny Skarbnik Miasta poinformował pisemnie p. Damiana Bartylę – ówczesnego Prezydenta Miasta o fakcie poważnych zagrożeń płynności budżetu miasta wskazując, że do końca czerwca 2016 r. nie dokonano płatności z tytułu dotacji dla niepublicznych placówek oświatowych, przedstawiając jednocześnie sugestię zaangażowania na ten cel środków znajdujących się na rachunku depozytowym. Prezydent Miasta zaakceptował powyższe, nakazując realizację wydatków poprzez przekazanie środków z depozytu.

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, za całość gospodarki finansowej jednostki odpowiedzialny był kierownik jednostki sektora finansów publicznych, w latach

2016-2017 p. Damian Bartyła – były Prezydent Miasta. Osobami odpowiedzialnymi za realizację budżetu gminy były również: p. Ewa Tomczak – Skarbnik Miasta, p. Mariusz Konopka – były Skarbnik Miasta.

Wniosek nr 4

Zapewnić finansowanie zobowiązań Urzędu Miejskiego w Bytomiu wyłącznie ze środków publicznych, bez wykorzystywania środków zgromadzonych na rachunku bankowym „depozyty”, mając na uwadze art. 5 ust. 1, art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305) oraz art. 97 ust. 9, art. 98 ust. 4, art. 449 ust. 2 i art. 450 ust. 5 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2019 z późn. zm.).

W zakresie regulowania zobowiązań:

- *W latach 2017 - 2019 nieterminowo regulowano zobowiązania Miasta Bytomia wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Komunikacyjnego Związku Komunalnego GOP w Katowicach (zwanego dalej KZK GOP), Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych oraz wykonawców usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych. Naruszono tym art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn.zm.), zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Powyższe dotyczyło:*

✓ *zobowiązań wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne i Fundusz Pracy za okres od lipca do listopada 2017 r., które uregulowano po 5-tym dniu następnego miesiąca, czyli od dwóch do czterech dni po ustawowym terminie płatności. Na powyższe składały się:*

- *składki ZUS dotyczące Urzędu Miejskiego za lipiec 2017 r. – kwota 695.235,02 zł – uregulowano w dniu 7 sierpnia 2017 r. kwotę 160.505,55 zł i w dniu 8 sierpnia 2017 r. kwotę 534.729,47 zł;*
- *składki ZUS dotyczące Urzędu Miejskiego za sierpień 2017 r. – kwota 710.410,98 zł – uregulowano w dniu 7 września 2017 r.;*
- *składki ZUS dotyczące Urzędu Miejskiego za wrzesień 2017 r. – kwota 699.373,26 zł – uregulowano w dniu 9 października 2017 r.;*
- *składki ZUS dotyczące Urzędu Miejskiego za październik 2017 r. – kwota 690.577,16 zł – uregulowano w dniu 8 listopada 2017 r.;*
- *składki ZUS dotyczące Urzędu Miejskiego za listopad 2017 r. – kwota 695.921,31 zł – uregulowano w dniu 7 grudnia 2017 r.*

Zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963 z późn. zm.) płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklaracje rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc do 5 dnia następnego miesiąca. Z kolei, stosownie do art. 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, od nieopłaconych w terminie składek należne są od płatnika składek odsetki za zwłokę, na zasadach i w wysokości określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2017 r. poz. 201 z późn. zm.).

W związku z powyższym, zapłacono odsetki za zwłokę w łącznej wysokości 1.477,00 zł.

✓ *zobowiązań wobec KZK GOP w Katowicach z tytułu płatności dofinansowania do komunikacji Miasta Bytomia, tj.:*

- kwoty 5.651.372,22 zł, w związku z organizacją komunikacji w maju 2015 r. (kwota 3.493.129,52 zł) i grudniu 2016 r. (kwota 2.158.242,70 zł). Kwota ta winna była zostać opłacona do 15 grudnia 2016 r. (w tym w związku z Uchwałą Nr 37/2016 z dnia 7 czerwca 2016 r. Zarządu KZK GOP w Katowicach o odroczeniu płatności za maj 2015 r.), została uregulowana 31 stycznia 2017 r., tj. 47 dni po terminie.

Od powyższego zobowiązania naliczono odsetki za zwłokę w kwocie ogółem 33.598,56 zł (nota odsetkowa KZK GOP nr 2017/2/3/118 z dnia 24 lutego 2017 r.), które zostały umorzone uchwałą nr 8/2017 Zarządu Komunikacyjnego Związku Komunalnego GOP w Katowicach z dnia 17 lutego 2017 r.

- kwoty 3.802.121,90 zł, która została odroczone do dnia 15 grudnia 2018 r. uchwałą Zarządu KZK GOP w Katowicach Nr 67/2018 z dnia 16 października 2018 r. częściową płatnością za październik i listopad 2018 r. Została ona uregulowana 3 stycznia 2019 r., tj. 19 dni po terminie.

Od powyższego zobowiązania naliczono odsetki za zwłokę w kwocie ogółem 43.063,28 zł. Odsetki te zostały umorzone uchwałą nr 96/2019 Zarządu Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii z dnia 26 kwietnia 2019 r.

✓ zobowiązań wobec wykonawców usługi odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, wynikających z trzech faktur VAT na kwoty:

- 1.616.490,00 zł za wykonaną w styczniu oraz listopadzie 2017 r. usługę na podstawie umowy nr ZE.272.4.2016 z dnia 9 czerwca 2016 r.
- 1.616.520,48 zł za wykonaną we wrześniu 2019 r. usługę na podstawie umowy nr ZS.272.4.2018 z dnia 21 lutego 2018 r.

Opóźnienia wynosiły kolejno 13, 2 i 3 dni. Naruszono tym samym postanowienia ww. umów, zgodnie z którymi wynagrodzenie na rzecz wykonawców płatne było w ciągu 30 dni po doręczeniu Zamawiającemu prawidłowo wystawionej faktury VAT.

✓ zobowiązań wobec Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z tytułu 25% równowartości odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych w 2017 r. w kwocie 180.552,31 zł. Powyższą kwotę przekazano 10 października 2017 r., czyli z 10 dniowym opóźnieniem. Powyższym naruszono ponadto art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 800 z późn.zm.), ponieważ równowartość dokonywanych odpisów i zwiększeń naliczonych na dany rok kalendarzowy pracodawca przekazuje na rachunek bankowy Funduszu w terminie do dnia 30 września tego roku, z tym, że do dnia 31 maja tego roku przekazuje kwotę stanowiącą co najmniej 75% równowartości odpisów.

Przyczyną nieterminowych płatności ww. zobowiązań były przede wszystkim problemy z płynnością finansową Miasta w latach 2016-2018. Z uwagi na powyższe, p. Ewa Tomczak - Skarbnik Miasta informowała p. Damiana Bartylę – ówczesnego Prezydenta Miasta o istniejącej sytuacji oraz otrzymywała pisemne polecenia służbowe wskazujące kolejność płatności w miarę posiadanych środków pieniężnych.

Ponadto, w przypadku jednej z faktur, Inspektor Referatu Transportu Lokalnego w Wydziale Komunalnym wskazał na fakturze błędną datę płatności.

Nieprawidłowość w zakresie nieterminowego regulowania zobowiązań wobec ZUS oraz KZK GOP stwierdzono również w trakcie poprzedniej kontroli, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa RIO w Katowicach, Znak: WK-610/39/4/16/17 z dnia 3 marca 2017 r.

Zadania związane z rozliczaniem finansowym umów dot. odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych należały do pracowników Referatu Transportu Lokalnego w Wydziale Komunalnym, nad którym nadzór sprawował Kierownik tego Referatu.

Odpowiedzialność za całość gospodarki finansowej jednostki, stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych ponosił p. Damian Bartyła – były Prezydent Miasta Bytomia.

Wniosek nr 5

Zapewnić utrzymanie płynności finansowej Miasta Bytomia, pozwalającej w szczególności terminowo regulować zobowiązania, celem niedopuszczenia do powstania kolejnych zobowiązań oraz zapłaty odsetek, stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305), art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1070 z późn.zm.), art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1070 z późn. zm.) oraz postanowień umów zawartych z wykonawcami, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

W zakresie realizacji planu finansowego:

- *W 2017 r. w Urzędzie Miejskim w Bytomiu dokonywano wydatków, które nie miały pokrycia w planie finansowym jednostki. Naruszono tym art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami, wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych, a dokonywanie wydatków następuje w granicach kwot określonych w planie finansowym z uwzględnieniem prawidłowo dokonywanych przeniesień i zgodnie z planowanym przeznaczeniem, w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów. Zasada nieprzekraczalności limitów określonych w planie finansowym wydatków wynika również z art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych. Powyższe dotyczyło następujących wydatków:*

✓ *w dziale 700 – „Gospodarka mieszkaniowa”, rozdziale 70005 – „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”, § 4480 – „Podatek od nieruchomości” w dniu 15 grudnia 2017 r. dokonano zapłaty podatku od nieruchomości: Skarbu Państwa XII rata za 2017 r. w kwocie 8.280,00 zł oraz od nieruchomości Gminy XII rata za rok 2017 w kwocie 153.000,00 zł, łącznie dokonano wydatków w wysokości 161.280,00 zł.*

Na dzień dokonania wydatku plan wydatków wynosił 1.925.554,00 zł, łącznie wydatki wyniosły 1.930.980,60 zł, tym samym przekroczono plan o kwotę 5.426,60 zł.

Dokonywanie kontroli merytorycznej, w tym zgodności z planem wydatków należały do ówczesnego Naczelnika Wydziału Obrotu Nieruchomościami.

Zarządzeniami: Nr 571 i Nr 578 Prezydenta Bytomia z dnia 20 grudnia 2017 roku, plan wydatków w ramach ww. podziałki został zwiększony o kwotę 5.500,00 zł.

✓ *w dziale 750 – „Administracja publiczna”, rozdziale 75023 – „Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)”, § 4010 – „Wynagrodzenia osobowe pracowników”:*

- *w dniu 29 listopada 2017 r. dokonano łącznie wydatków w kwocie 171.339,61 zł z tytułu wynagrodzeń. Dla ww. podziałki na dzień dokonania wydatku, plan wydatków*

wynosił 22.265.802,00 zł a łącznie wydatki wynosiły 22.298.571,83 zł, tym samym dokonano przekroczenia planu o kwotę 32.769,83 zł.

W grudniu 2017 r. pod datą 30 listopada 2017 r. na koncie 130 dokonano przeksięgowania (zmniejszenia) wydatków (zmiana podziałki klasyfikacji – w ramach zadań zleconych), tj. w ww. podziałce zmniejszeniu uległa kwota ich wykonania ogółem o 421.821,30 zł.

Wskutek dokonania ww. przeksięgowania, na dzień 30 listopada 2017 r. plan wydatków wynosił 22.265.802,00 zł, natomiast ich wykonanie wynosiło 21.877.672,63 zł (po uwzględnieniu wydatków dokonanych tego dnia na łączną kwotę 922,10 zł).

- w dniach 7 i 8 grudnia 2017 r. plan wydatków w ramach ww. podziałki wynosił 22.283.856,00 zł, a łączne wykonanie wydatków wynosiło: na dzień 7 grudnia 2017 r. - 22.342.109,35 zł, na dzień 8 grudnia 2017 r. 22.350.891,69 zł, tym samym dokonano przekroczenia planu na dzień 7 grudnia 2017 r. o kwotę 58.253,35 zł i na dzień 8 grudnia 2017 r. o kwotę 67.035,69 zł.

Wydatki dotyczyły: 7 grudnia 2017 r. płatności wobec ZUS z tytułu składek za listopad 2017 r. (w kwocie ogółem 432.070,25 zł, na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne), 8 grudnia 2017 r. wypłaty świadczeń pracownikom w kwocie ogółem 8.782,34 zł (nagrody jubileuszowej, ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy zwolnionemu pracownikowi, dodatku za referendum).

Na wniosek byłego Naczelnika Wydziału Kadr, Płac i Szkoleń, Zarządzeniem Prezydenta Bytomia nr 561 z dnia 13 grudnia 2017 r. dokonano przesunięć w ramach planu tego Wydziału, tj. przeniesień w ramach rozdziału 75023 z § 4110, 4120, 4140 i 4420 kwoty ogółem 1.179.000 zł do § 4010.

Kontrola merytoryczna wydatków w ramach ww. podziałki należała do byłego Naczelnika Wydziału Kard, Płac i Szkoleń.

✓ w dziale 750 – „Administracja publiczna”, rozdziale 75095 – „Pozostała działalność”, § 4390 – „Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii”.

Przekroczenie planu wydatków na kwotę 46.740,00 zł wystąpiło na dzień 17 stycznia 2017 r. w związku z zapłatą faktury nr 0027/K/12/16/FSV z dnia 16 grudnia 2016 r. za oszacowanie wartości rynkowej udziałów i opinii o wartości wskazanych składników majątku Spółki Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą w Bytomiu, której termin zapłaty upływał 18 stycznia 2017 r.

Na dzień 17 stycznia 2017 r. plan wydatków w ramach ww. podziałki wynosił 0,00. Zarządzeniem Nr 27 Prezydenta Bytomia z dnia 30 stycznia 2017 r. wprowadzono ww. wydatek do planu.

Za zabezpieczenie ww. planu wydatków w roku 2017 był odpowiedzialny ówczesny Naczelnik Wydziału Spraw Komunalnych. Utworzenie planu nastąpiło 30 stycznia 2017 r. na wniosek byłego Naczelnika ww. Wydziału (data wpływu do Wydziału Finansowego 20 stycznia 2017 r.) Zarządzeniem Prezydenta Bytomia nr 27/2017 r. Środki na utworzenie planu pozyskano zmniejszając plan w rozdziale 75818 – „Rezerwy ogólne i celowe”.

✓ w dziale 600 „Transport i łączność”, rozdziale 60004 „Lokalny transport zbiorowy”, § 2900 „Wpłaty gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących”, plan wydatków na dzień dokonania wydatku, tj. 10 września 2018 r. wynosił 34.811.653,00 zł, łączne wykonanie wydatków wynosiło 35.181.102,00 zł, tym samym na ten dzień przekroczono plan o kwotę 369.449,00 zł.

W dniu 10 września 2018 r. dokonano wydatku w kwocie 2.901.059,00 zł tytułem wpłaty na rzecz KZK GOP.

Uchwałą Rady Miejskiej w Bytomiu Nr LXXII/899/18 w dniu 24 września 2018 r. zwiększono plan wydatków w powyższej podziałce klasyfikacji o kwotę 2.602.433,00 zł.

Za zabezpieczenie w planie ww. wydatków odpowiadał Naczelnik Wydziału Transportu Lokalnego.

Zgodnie z wyjaśnieniami pracowników w 2020 r. wprowadzono blokadę w programie Dysponent uniemożliwiająca dokonanie polecenia przelewu w przypadku pojawienia się ostrzeżenia o przekroczeniu planu finansowego.

W myśl zasad prowadzenia kontroli wydatków określonych w załączniku nr 3 pkt 9 ppkt 1, 2, 3, 4, 5 i 6 Polityki i zasad rachunkowości w Urzędzie Miejskim w Bytomiu w zakresie jednostki budżetowej wprowadzonej Zarządzeniem Prezydenta Bytomia 136/2017 z dnia 5 kwietnia 2017 roku, zmienionym Zarządzeniem nr 411 z dnia 4 października 2017 roku, za dokonanie kontroli merytorycznej odpowiadał Naczelnik Wydziału merytorycznego zlecającego wydatek, potwierdzając fakt przeprowadzenia kontroli podpisem (i datą jego złożenia) pod klauzulą o treści: „potwierdza się prawidłowość merytoryczną wydatku i dyspozycji jego zapłaty ze środków...dział...rozdział...paragraf, zadanie nr ...”.

Akceptacja dokumentów do zapłaty należała do Głównego Księgowego Urzędu i następowała jeżeli na dokumencie będącym podstawą dokonania wydatku znajdują się podpisy świadczące o dokonaniu kontroli merytorycznej oraz kontroli formalno-rachunkowej. W myśl art. 54 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, złożenie podpisu przez głównego księgowego oznacza m.in., że zobowiązania wynikające z operacji mieszczą się w planie finansowym jednostki.

Wniosek nr 6

Zapewnić dokonywanie wydatków zgodnie z planem finansowym Urzędu Miejskiego, stosownie do art. 44 ust. 1 pkt 3, art. 52 ust. 1 pkt 2 oraz art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu w zakresie dokonywania skutecznej kontroli merytorycznej wydatków, zapewniającej realizację wydatku w ramach przyjętego planu wydatków oraz dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji finansowej z planem finansowym, mając na uwadze art. 54 ust. 1 pkt 3 i ust. 3 oraz art. 68 oraz 69 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy.

W zakresie wnoszenia wkładów do spółek prawa handlowego ze 100% udziałem Gminy Bytom:

- *W okresie od października 2016 r. do kwietnia 2019 r. Miasto Bytom wносиło wkłady pieniężne do Spółek, w których posiadano 100% udziałów, pomimo braku uregulowania zasad wnoszenia tych wkładów przez Radę Miejską w Bytomiu. Działaniem tym naruszono art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami, jednostki sektora finansów publicznych dokonują wydatków zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych rodzajów wydatków, a do wyłącznej właściwości rady gminy należy podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących określania zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji przez wójta.*

Rada Miejska w Bytomiu nr XVI/219/13 uchwałą z dnia 24 czerwca 2013 r. określiła zasady wnoszenia wkładów do spółek oraz cofania i zbywania udziałów lub akcji w spółkach przez Prezydenta Miasta. Powyższe zasady dotyczyły wkładów niepieniężnych. Rada Miejska nie podjęła również odrębnych uchwał w sprawie wyrażenia zgody na wniesienie wkładów pieniężnych.

W ww. okresie, Miasto wniosło łącznie 13.600.000,00 zł wkładów pieniężnych, co dotyczyło: Bytomskiego Sportu Sp. z o.o. (przelewy z okresu X.2016 r. – IV.2019 r. na kwotę 11.550.000,00 zł) oraz Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o. (przelewy z okresu XII.2016 r. - IV.2018 r. na kwotę 2.050.000,00 zł).

Zgodnie z wyjaśnieniami udzielonymi w trakcie kontroli, nie jest wymagane uzyskanie zgody Rady Miejskiej do każdorazowego podwyższenia kapitału spółki. Rada Miejska wyrażała zgodę poprzez uchwały budżetowe i uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej. Ponadto, art. 30 ust. 2 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym zawiera ogólne upoważnienie dla Prezydenta do gospodarowania mieniem komunalnym. Organ wykonawczy wnosząc wkład, czy obejmując udziały (akcje) działa samodzielnie i w działaniu tym nie potrzebuje żadnego dodatkowego umocowania rady. Rada gminy jest uprawniona wyłącznie do ustalania ogólnych reguł gospodarowania mieniem, w zakresie wnoszenia, cofania lub zbywania udziałów i akcji, natomiast samo gospodarowanie tym mieniem - w tym również wnoszenie wkładów oraz obejmowanie udziałów i akcji - należy do kompetencji organu wykonawczego gminy.

Wnoszenie wkładów pieniężnych następowało w wyniku podjęcia uchwał Zgromadzenia Wspólników ww. Spółek o podwyższeniu kapitału zakładowego, poprzez ustanowienie nowych udziałów, za wyjątkiem:

- przelewu z 14 grudnia 2016 r. na kwotę 1.450.000,00 zł na rzecz Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o., zrealizowanego przed podjęciem uchwały Zgromadzenia Wspólników tej Spółki, co nastąpiło 19 grudnia 2016 r.;
- przelewu z 28 lutego 2018 r. na kwotę 2.367.770,00 zł na rzecz Bytomskiego Sportu Sp. z o.o., którym o kwotę 167.770,00 zł przekroczono wartość podwyższanego kapitału zakładowego, w myśl uchwały Zgromadzenia Wspólników z dnia 25 lipca 2017 r. Kolejna uchwała Zgromadzenia Wspólników Spółki w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego tej Spółki, podjęta została w dniu 21 maja 2018 r.

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 ww. ustawy o finansach publicznych, wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Przelewy z okresu październik 2016 r. - kwiecień 2019 r. realizowane były na podstawie wniosków: byłego Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych, następnie byłych Kierowników Biura Nadzoru Właścicielskiego, bądź p. Damiana Bartyli – byłego Prezydenta Miasta Bytomia, skierowanych do Głównego Księgowego Urzędu.

Uchwałą nr IX/101/19 z dnia 25 marca 2019 r., która weszła w życie 16 kwietnia 2019 r., Rada Miejska w Bytomiu ponownie określiła zasady wnoszenia wkładów do spółek oraz cofania i zbywania udziałów lub akcji w spółkach przez Prezydenta Miasta. Zasady wskazane w ww. uchwale dotyczyły wkładów pieniężnych i niepieniężnych.

Wniosek nr 7

Zapewnić wnoszenie wkładów pieniężnych do spółek prawa handlowego zgodnie z zasadami określonymi przez Radę Miejską w Bytomiu w uchwale nr IX/101/19 z dnia 25 marca 2019 r., w sprawie określenia zasad wnoszenia wkładów do spółek oraz cofania i zbywania udziałów lub akcji w spółkach przez Prezydenta Miasta oraz na podstawie uchwał Zgromadzenia Wspólników spółek w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego, mając na uwadze przepisy art. 44 ust. 2 i ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit. g ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.).

- *Zaniechanie podjęcia działań w zakresie nadzoru właścicielskiego nad Spółką Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o., której jedynym wspólnikiem jest Miasto Bytom (obecnie w likwidacji) w związku z podwyższeniem kapitału zakładowego spółki o kwotę 2.050.000,00 zł dopiero po dwóch i pół roku od podjęcia pierwszej uchwały Zgromadzenia Wspólników w tej sprawie i wniesienia pierwszego wkładu pieniężnego na podwyższenie tego kapitału.*

Prawo kontroli wspólnika wynika z art. 212 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1578 z późn. zm.).

Stosownie do art. 262 § 4 ww. ustawy Kodeks spółek handlowych, podwyższenie kapitału zakładowego następuje z chwilą wpisania do rejestru. Zgodnie z art. 22 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2016 r., poz. 687 z późn. zm.), wniosek o wpis do rejestru powinien być złożony nie później niż w terminie 7 dni od dnia zdarzenia uzasadniającego dokonanie wpisu, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Zgodnie z art. 262 § 1 i 2 ww. ustawy Kodeks spółek handlowych podwyższenie kapitału zakładowego zarząd zgłasza do sądu rejestrowego, dołączając: 1) uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego, 2) oświadczenia o objęciu udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym oraz 3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wkłady na podwyższony kapitał zakładowy zostały w całości wniesione.

W sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Zgromadzenie Wspólników Spółki podjęło łącznie 3 uchwały z dni (kolejno): 19 grudnia 2016 r., 29 marca 2017 r. oraz 28 czerwca 2019 r.

W uchwale z dnia 19 grudnia 2016 r. postanowiono o podwyższeniu kapitału zakładowego Spółki do kwoty 9.574.000,00 zł, poprzez ustanowienie nowych udziałów o łącznej wartości nominalnej 4.500.000,00 zł oraz wskazano termin wniesienia wkładów pieniężnych na pokrycie kapitału: do dnia 20 grudnia 2016 r. w kwocie 1.450.000,00 zł, do dnia 31 marca 2017 r. w kwocie 3.050.000,00 zł.

W uchwale z dnia 29 marca 2017 r. postanowiono zmienić sposób wykonania ww. uchwały w ten sposób, że pozostałą część wszystkich nowo utworzonych a dotychczas nie objętych udziałów w kapitale zakładowym Gmina Bytom pokryje wkładami pieniężnymi, na łączną kwotę 3.050.000,00 zł w terminie: do dnia 31 sierpnia 2017 r. w kwocie 2.000.000,00 zł, do dnia 31 marca 2018 r. w kwocie 1.050.000,00 zł.

W uchwale z dnia 28 czerwca 2019 r. postanowiono zmienić ww. uchwały w ten sposób, że kapitał zakładowy Spółki podwyższony zostaje do kwoty 7.124.000,00 zł, poprzez ustanowienie nowych udziałów o łącznej wartości nominalnej 2.050.000,00 zł. Uchwałą tą dostosowano wartość podwyższenia kapitału do wniesionych wkładów tj. 2.050.000,00 zł.

*Przelewy środków finansowych, na łączną kwotę 2.050.000,00 zł, nastąpiły:
14 grudnia 2016 r. - 1.450.000,00 zł,*

2 października 2017 r. - 400.000,00 zł oraz
9 kwietnia 2018 r. - 200.000,00 zł.

Oświadczenie o objęciu udziałów złożył p. Mariusz Wołosz - obecny Prezydent Miasta Bytomia - dnia 28 czerwca 2019 r. Tego samego dnia złożono również oświadczenie Zarządu Spółki o wniesieniu wkładów pieniężnych.

Podwyższenie kapitału zakładowego na kwotę 2.050.000,00 zł nastąpiło wpisem do rejestru sądowego w dniu 19 lipca 2019 r.

Spółkę Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o. utworzono w 2013 r. W 2019 r. podjęto działania celem rozwiązania Spółki z uwagi na brak realizacji większości celów, dla których została powołana i generowanie przychodów niewystarczających na pokrycie kosztów działalności. W dniu 31 października 2019 r. Zgromadzenie Wspólników podjęło uchwałę nr 1/10/2019 w sprawie rozwiązania Spółki i postawienia jej w stan likwidacji z dniem 31 października 2019 r. oraz uchwałę nr 2/10/2019 w sprawie ustanowienia likwidatora Spółki.

Zadania w zakresie: prowadzenia spraw związanych ze zgromadzeniami wspólników spółek, w tym kompletowanie i nadzór nad dokumentacją spółek; z nabywaniem i zbywaniem udziałów w spółkach; prowadzeniem okresowych analiz i ocen funkcjonowania spółek, w których gmina posiada udziały; sporządzania innych opinii o działalności spółek, zleczanych przez Prezydenta, działającego jako Zgromadzenie Wspólników, udziałowca należały do pracowników Referatu Nadzoru Właścicielskiego w Wydziale Spraw Komunalnych, Biura Nadzoru Właścicielskiego, następnie Wydziału Nadzoru Właścicielskiego.

Odpowiedzialność za brak nadzoru nad spółką Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o., w której Gmina posiada 100% udziałów, ponosił w latach 2016 – 2018, p. Damian Bartyła – były Prezydent Miasta Bytomia oraz p. Andrzej Panek – były Zastępca Prezydenta Miasta Bytomia, pełniący funkcję Przewodniczącego Zgromadzenia Wspólników.

W 2020 r. uregulowane zostały szczegółowe zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z kapitałowym udziałem gminy Bytom, wprowadzone zarządzeniami Prezydenta Bytomia: Nr 37/20 z dnia 29 stycznia 2020 r., następnie Nr 153/20 z dnia 22 kwietnia 2020 r.

- W latach 2016 - 2019 w księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu zaniechano ujęcia zobowiązań wynikających z uchwał Zgromadzenia Wspólników spółek, w których Gmina Bytom posiada 100% udziałów, tj.: Bytomska Agencja Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o. oraz Bytomski Sport Sp. z o.o., podjętych w okresie grudzień 2016 r. – maj 2018 r. Powyższym naruszono art. 4 ust. 1 i ust. 2, art. 6 ust. 1, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanymi przepisami, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. W księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty związane z tymi przychodami dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Księgi rachunkowe uznaje się za prowadzone bieżąco, jeżeli pochodzące z nich informacje umożliwiają sporządzenie w terminie obowiązujących

jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych.

Zgodnie z brzmieniem planów kont dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych, stanowiących załącznik Nr 3 do rozporządzeń:

- Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289 z późn.),

- Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1911 z późn. zm.):

konta zespołu 2 - "Rozrachunki i rozliczenia" służą do ewidencji krajowych i zagranicznych rozrachunków oraz rozliczeń. Ewidencja szczegółowa do kont zespołu 2 może być prowadzona według podziałek klasyfikacji budżetowej i umożliwiać wyodrębnienie poszczególnych grup rozrachunków, rozliczeń, ustalenie przebiegu ich rozliczeń oraz stanu należności, rozliczeń, roszczeń spornych i zobowiązań z podziałem według kontrahentów.

Polityka rachunkowości dla jednostki budżetowej Urząd Miejski w Bytomiu, stanowiąca załącznik nr 1 do zarządzeń Prezydenta Bytomia: nr 31 z dnia 27 stycznia 2016 r., nr 136/17 z dnia 5 kwietnia 2017 r., nr 411/17 z dnia 4 października 2017 r., nr 180/19 z dnia 17 kwietnia 2019 r., nr 597/19 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie polityki i zasad rachunkowości w Urzędzie Miejskim w Bytomiu w zakresie jednostki budżetowej (bądź zmiany polityki) nie wprowadzała innych postanowień w tym zakresie.

W zakresie Bytomskiej Agencji Rozwoju Inwestycji Sp. z o.o. w księgach rachunkowych nie ujęto zobowiązania w kwocie 3.050.000,00 zł z tytułu wpłat wkładu pieniężnego Gminy Bytom na poczet podwyższenia kapitału i objęcia nowych udziałów ustalonych w uchwale Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki nr 16/12/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r. Zgodnie z tą uchwałą wartość podwyższenia kapitału zakładowego ustalono na kwotę 4.050.000,00 zł z terminami płatności wkładu pieniężnego:

do dnia 20 grudnia 2016 r. w kwocie 1.450.000,00 zł i

do dnia 31 marca 2017 r. w kwocie 3.050.000,00 zł.

Wpłaty kwoty 1.450.000,00 zł dokonano w dniu 14 grudnia 2016 r.

Następnie po zmianie dokonanej uchwałą Nr 01/03/2017 z dnia 29 marca 2017 r. terminy wpłat kwoty 3.050.000,00 zł ustalono następująco:

do dnia 31 sierpnia 2017 r. wpłata kwoty 2.000.000,00 zł i

do dnia 31 marca 2018 r. wpłata kwoty 1.050.000,00 zł.

Powyższego zobowiązania (3.050.000,00 zł) nie uiszczono w całości oraz w terminach wynikających z uchwał zgromadzenia wspólników z uwagi na, jak wyjaśniono w trakcie kontroli, ograniczone możliwości finansowe Gminy oraz bieżące potrzeby Zarządów Spółki. Przelewy zrealizowano na wnioski byłego Kierownika Biura Nadzoru Właścicielskiego, skierowane do Głównego Księgowego Urzędu: 2 października 2017 r. w kwocie 400.000,00, następnie 9 kwietnia 2018 r. w kwocie 200.000,00 zł.

W dniu 28 czerwca 2019 r. podjęta została Uchwała Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki Nr 14/06/2019 w sprawie zmiany uchwał Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki Nr 16/12/2016 z dnia 19 grudnia 2016 r. oraz Nr

01/03/2017 z dnia 29 marca 2017 r., dostosowująca podwyższenie kapitału zakładowego do wartości wniesionych wkładów pieniężnych, tj. kwoty 2.050.000,00 zł (400.000,00 zł, 200.000,00 zł oraz 1.450.000,00 zł wniesione w grudniu 2016 r.).

Zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1870 z późn.zm.), wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Ponadto, zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (Dz. U. z 2016 r., poz. 573 z późn. zm.) do wnoszenia wkładów oraz obejmowania udziałów i akcji stosuje się przepisy Kodeksu spółek handlowych oraz przepisy Kodeksu cywilnego, z zastrzeżeniem przepisów ustaw: o samorządzie gminnym, o samorządzie powiatowym, o samorządzie województwa, o partnerstwie publiczno-prywatnym oraz o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników. Stosownie natomiast do art. 354 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2017 r., poz. 459 z późn. zm.) dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współzycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W myśl art. 3 ustawy z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1578 z późn. zm.), przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów.

Powyższymi uchwałami Zgromadzenia Wspólników o podwyższeniu kapitału Spółki i wniesieniu wkładu pieniężnego na poczet tego kapitału jednoosobowy wspólnik Spółki – Miasto Bytom, w imieniu którego działał stosownie do art. 12 ust. 4 ww. ustawy o gospodarce komunalnej Prezydent Miasta Bytomia jako Zgromadzenie Wspólników podjął zobowiązanie wobec Spółki, którego wykonania zgodnie z jego treścią mogła domagać się Spółka na mocy ww. przepisów art. 354 § 1 ustawy Kodeks cywilny i art. 3 ustawy Kodeks spółek handlowych.

W zakresie Bytomskiego Sportu Sp. z o.o. w księgach rachunkowych nie ujęto zobowiązań w kwotach 2.000.000,00 zł, 4.300.000,00 zł, 3.000.000,00 zł (łącznie 9.300.000,00 zł) z tytułu wpłat wkładu pieniężnego Gminy Bytom na poczet podwyższenia kapitału zakładowego i objęcia nowych udziałów ustalonych w uchwałach Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki: nr 1/2016 z dnia 27 września 2016 r., nr 2/07/2017 z dnia 25 lipca 2017 r. oraz nr 5/NZW/2018 z dnia 21 maja 2018 r. W powyższych uchwałach nie wskazywano terminów płatności, a wkłady pieniężne wnoszone były w transzach na wnioski byłego Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych, następnie byłych Kierowników Biura Nadzoru Właścicielskiego bądź p. Damiana Bartyli – byłego Prezydenta Miasta Bytomia, skierowane do Głównego Księgowego Urzędu.

W konsekwencji powyższego, zobowiązań (w tym wymagalnych) z tytułu ww. wkładów pieniężnych na rzecz Spółek nie wykazano w sprawozdaniach Rb-28S z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego i Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń za lata: 2016, 2017, 2018, 2019 oraz bilansie Urzędu sporządzonym wg stanu na dzień 31 grudnia lat 2016-2019.

Zgodnie z § 9 ust. 2 pkt 5, następnie § 8 ust. 2 pkt 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiących kolejno załącznik nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1015 z późn. zm.), następnie załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w

sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2018 r., poz. 109 z późn. zm.) oraz zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 4 Instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r, poz. 1773), zobowiązaniem wymagalnym jest każde bezsporne zobowiązanie, którego termin zapłaty minął, a które nie jest ani przedawnione, ani umorzone.

Przyczyną zaniechania ujęcia powyższych zobowiązań w księgach rachunkowych był, jak wyjaśniono w trakcie kontroli, brak wiedzy o podjętych uchwałach Zgromadzenia Wspólników.

W wewnętrznych procedurach obowiązujących w Urzędzie Miejskim w Bytomiu nie uregulowano zasad przekazywania uchwał zgromadzenia wspólników spółek do Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu, w celu zaewidencjonowania zobowiązań z nich wynikających w księgach rachunkowych. Uchwały te były przez służby nadzoru właścicielskiego każdorazowo przekazywane Naczelnikowi Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu, Głównemu Księgowemu Urzędu, po wniesieniu wkładów pieniężnych i dokonaniu wpisu podwyższenia kapitału zakładowego w Krajowym Rejestrze Sądowym – Rejestrze Przedsiębiorców, celem uwidocznienia zmian w stanie długoterminowych aktywów finansowych, na koncie 030.

Stosowane procedury nie zapewniały zatem niezbędnych informacji do sprawowania właściwego nadzoru właścicielskiego Miasta Bytom nad działalnością tych spółek oraz przeprowadzenia rzetelnej analizy ww. zobowiązań.

Z dokumentacji przedłożonej do kontroli wynika jednak, iż informację w sprawie podjętych uchwał Zgromadzenia Wspólników Spółki Bytomski Sport Sp. z o.o. wyczytać można było:

> z wniosku byłego Naczelnika Wydziału Spraw Komunalnych (pismo z dnia 5 października 2016 r.), skierowanego do Głównego Księgowego tut. Urzędu, o przekazanie Spółce kwoty 2.000.000,00 zł (dot. uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki Nr 1/2016 z dnia 27 września 2016 r.);

> z wniosków Spółki, na które powoływano się we wnioskach byłego Kierownika Biura Nadzoru Właścicielskiego bądź p. Damiana Bartyli – byłego Prezydenta Miasta Bytomia z dni: 14, 22 i 27 września 2017 r. oraz 17 października 2017 r., skierowanych do Głównego Księgowego tut. Urzędu, o przekazanie Spółce poszczególnych transz wkładu pieniężnego, składających się na kwotę 1.800.000,00 zł (w ramach kwoty 4.300.000,00 zł, co dot. uchwały Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki Nr 2/07/2017 z dnia 25 lipca 2017 r.).

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej rozrachunków należały do pracowników Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału, Główny Księgowy Urzędu.

Zadania w zakresie prowadzenia spraw związanych ze zgromadzeniami wspólników spółek, z nabywaniem i zbywaniem udziałów w spółkach, należały do pracowników Referatu Nadzoru Właścicielskiego w Wydziale Spraw Komunalnych, Biura Nadzoru Właścicielskiego, następnie Wydziału Nadzoru Właścicielskiego.

Stosownie do art. 53 ust. 1 ustawy o finansach publicznych za całość gospodarki finansowej Miasta Bytomia odpowiedzialność ponosili p. Damian Bartyła – były Prezydent Miasta, p. Mariusz Wołosz – obecny Prezydent Miasta.

Wniosek nr 8

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu w zakresie prawidłowego ujmowania w księgach rachunkowych zobowiązań, w tym

wymagalnych, z tytułu wkładów pieniężnych na poczet podwyższenia kapitału zakładowego i objęcia nowych udziałów, wynikających z podjętych uchwał Zgromadzenia Wspólników Spółek oraz w zakresie terminowego regulowania zobowiązań z tego tytułu, stosownie do art. 4 ust. 1 i 2, art. 6 ust. 1, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.), art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305), mając na uwadze zasady funkcjonowania kont zespołu „2” określone w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r., poz. 342) oraz w załączniku nr 1 do zarządzenia Prezydenta Bytomia nr 597/19 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie zmian polityki i zasad rachunkowości w Urzędzie Miejskim w Bytomiu w zakresie jednostki budżetowej, a także mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305).

Wniosek nr 9

Uzupełnić obowiązujące w Urzędzie Miejskim w Bytomiu procedury wewnętrzne o zasady przekazywania uchwał zgromadzenia wspólników spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, pomiędzy Wydziałem Nadzoru Właścicielskiego a Wydziałem Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu, w celu zaewidencjonowania zobowiązań z nich wynikających w księgach rachunkowych Urzędu, stosownie do art. 4 ust. 1 i ust. 2, art. 6 ust. 1, art. 10 ust. 2, art. 20 ust. 1 oraz art. 24 ust. 5 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.) w związku z art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305).

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- *W latach 2016 - 2020 zaniechano odprowadzenia części naliczanych przez bank w okresach miesięcznych kapitalizacji odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym „sum depozytowych” na rachunek bankowy „dochody”, co potwierdzały zapisy w ewidencji księgowej na koncie 139 – „Inne rachunki bankowe” w korespondencji z kontem 240 – „Pozostałe rozrachunki” z uwzględnieniem zapisów na analitycznym koncie 139-.-ODS-DEP i na analitycznym koncie 240-...-ODS.*

Powyższym naruszono art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 198 z późn. zm.), ponieważ źródłami dochodów własnych gminy są odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Odrębne przepisy stanowiące inaczej to: art. 46 ust. 4, art. 148 ust. 5 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 2164 z późn. zm.). Zgodnie ze wskazanymi przepisami, jeżeli wadium wniesiono w pieniądzu, zamawiający zwraca je wraz z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszty prowadzenia rachunku bankowego oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wskazany przez wykonawcę. Jeżeli zabezpieczenie wniesiono w pieniądzu, zamawiający przechowuje je na oprocentowanym

rachunku bankowym. Zamawiający zwraca zabezpieczenie wniesione w pieniądzu z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

Z zapisów w ewidencji księgowej na koncie analitycznym 240 w korespondencji z kontem 139 wynikało, że dotyczyły one m.in. wpłat gotówkowych pieniędzy znalezionych na terenie miasta, kapitalizacji odsetek na rachunku bankowym „sum depozytowych” na koniec każdego miesiąca od środków przechowywanych na tym rachunku z tytułu wpłacanego wadium na przetargi związane ze stosowaniem ustawy prawo zamówień publicznych oraz związane ze stosowaniem ustawy o gospodarce nieruchomościami, wpłat zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz gwarancji. Po drugiej stronie dotyczyły wypłaty odsetek przedsiębiorcom od kwot wadium na przetargi związane ze stosowaniem ustawy prawo zamówień publicznych, zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz gwarancji.

*Ustalono, że saldo analityczne konta 139 - ...-ODS-DEP według stanu na dzień:
1 stycznia 2016 r. wynosiło 355.807,15 zł, 1 stycznia 2017 r. wynosiło 348.376,13 zł,
1 stycznia 2018 r. wynosiło 354.518,07 zł, 1 stycznia 2019 r. wynosiło 314.715,21 zł,
1 stycznia 2020 r. wynosiło 312.500,39 zł, 30 września 2020 r. wynosiło 392.855,41 zł.
Natomiast według zapisów na koncie 139-.-ODS-DEP- strona Wn i strona Ma:
kapitalizacja odsetek przypisywana co miesiąc przez bank wynosiła:
w 2016 r. -22.218,82 zł zwrot odsetek kontrahentom – 14.740,25 zł,
w 2017 r. -12.473,72 zł zwrot odsetek kontrahentom – 6.231,78 zł,
w 2018 r. -8.768,58 zł zwrot odsetek kontrahentom – 45.816,37 zł
w 2019 r. -8.354,14 zł zwrot odsetek kontrahentom – 3.838,96 zł.*

Z wyjaśnień Naczelnika Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu, Głównego Księgowego Urzędu wynikało, że kwoty odsetek nie można przypisać do poszczególnych depozytów ponieważ odsetki naliczane są przez bank kwotą ogólną, w ostatnim dniu miesiąca. Bank nalicza odsetki od całości zgromadzonych środków na koncie. Kwota 392.855,41 zł stanowi łączną kwotę odsetek od przechowywanych depozytów oraz od zgromadzonych już na koncie depozytowym skapitalizowanych odsetek, które nie są przypisane do poszczególnych depozytów, ani kontrahentów. Wyliczenie odsetek dla kontrahentów odbywa się w momencie zwrotu depozytu wg oprocentowania rachunku bankowego. Rozważana jest możliwość zawarcia umowy z bankiem o założenie rachunku na potrzeby depozytu” z subkontami dla poszczególnych kontrahentów. Wówczas kwoty odsetek byłyby kapitalizowane na subkontach właściwych kontrahentów.

Ponadto ustalono, że salda wynikające z analityki konta 139-...-ODS-DEP nie były równe saldu wynikającemu z analityki konta 240-...-ODS według stanów na 1 stycznia każdego roku. Dopiero w miesiącu wrześniu 2020 r. dokonano odpisu zmniejszającego na analitycznym koncie 139-...-DEP oraz dokonano przypisu zwiększającego na analitycznym koncie 139-...-ODS-DEP o wyliczoną kwotę 109.890,54 zł, co skutkowało uzgodnieniem z analitycznym kontem 240-...-ODS.

Powyższa niezgodność była wynikiem tego, że od początku założenia rachunku „sum depozytowych”, odsetki od środków zgromadzonych na rachunku ujmowano w ewidencji księgowej zapisem: Wn 139-DEP i Ma 240-ODS. Jednak w późniejszym okresie rozdzielono stronę Wn konta 139-DEP na analityczne konto 139-DEP gdzie ujmowano wpłaty z tytułu sum depozytowych oraz 139-ODS-DEP gdzie rozpoczęto ujmowanie kapitalizacji odsetek wykazanych przez bank do środków na rachunku „sum depozytowych”. Wprowadzając

zapisy na wydzielonych nowych analitycznych kontach, nie dokonano analizy starszych zapisów i nie przeksięgowano wówczas naliczonych odsetek.

Coroczna weryfikacja sald kont polegała na sprawdzeniu strony Ma konta 240 wg tytułów przy udziale Wydziałów merytorycznych oraz Wn 139 poprzez potwierdzenie salda z bankiem.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej w systemie komputerowym FK w zakresie depozytów i dochodów należały do pracowników Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu.

Zadania w zakresie prawidłowego zorganizowania prowadzenia rachunkowości jednostki Urzędu Miejskiego i nadzór nad ich prowadzeniem, należały do Naczelnika Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu, Głównego Księgowego Urzędu, co wynikało z opisu stanowiska pracy: z dnia 4 stycznia 2010 r., podpisanego przez p. Mariusza Konopka – byłego Skarbnika Miasta, z dnia 20 lutego 2017 r., podpisanego przez Zastępcę Skarbnika Miasta, z dnia 19 grudnia 2017 r. podpisanego przez p. Ewę Tomczak – Skarbnika Miasta.

Wniosek nr 10

Ustalić wysokość zgromadzonych środków na rachunku bankowym „sum depozytowych” z tytułu naliczonych przez bank w okresach miesięcznych kapitalizacji odsetek do maja 2020 r., które nie podlegają zwrotowi kontrahentom na podstawie art. 98 ust. 4, art. 450 ust. 5 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2019), a w związku z art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 38), stanowią dochody własne gminy oraz odprowadzić je na rachunek bankowy „dochody”.

- *W 2020 r. zaniechano wyszczególnienia kosztów, wraz z objaśnieniami, o których mowa w art. 6r ust. 2-2c ustawy z dnia 13 września 2016 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, w informacji o wysokości zrealizowanych wydatków, poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, wykazanej w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu Gminy za rok 2019. Naruszono tym art. 6r ust. 2e ustawy z dnia 13 września 2016 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018 r., poz. 1454), zgodnie z którym w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu gminy ujmuje się informacje o wysokości zrealizowanych w danym roku dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz wydatków poniesionych na funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi z wyszczególnieniem kosztów, o których mowa w ust. 2-2c, wraz z objaśnieniami.*

W sprawozdaniu z wykonania budżetu miasta Bytomia – miasta na prawach powiatu za 2019 rok, wykazano dochody i wydatki tego systemu, w podziale na dział, rozdział i paragrafy klasyfikacji budżetowej. Powyższe nie zapewniło wymogu określonego w art. 6r ust. 2e ww. ustawy.

Jak wyjaśniono w trakcie kontroli, przyczyną była błędna interpretacja powyższego przepisu.

Zadania w zakresie przygotowania danych do sprawozdania opisowego z wykonania budżetu gminy w zakresie dochodów i wydatków budżetowych związanych z realizacją systemu gospodarowania odpadami komunalnymi za rok 2019 należały do Naczelnika Wydziału Komunalnego.

Pismem z dnia 12 maja 2020 r. p. Mariusz Wołosz – Prezydent Miasta Bytomia zobowiązał Naczelnika Wydziału Komunalnego do przedłożenia wymaganych art. 6r ust. 2e ww. ustawy informacji, przed terminem sporządzenia rocznych sprawozdań z wykonania budżetu miasta w następnych latach.

Wniosek nr 11

Zapewnić wyszczególnienie kosztów (wraz z objaśnieniami), o których mowa w art. 6r ust. 2-2c ustawy z dnia 13 września 2016 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2020 r., poz. 1439), w sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu gminy, stosownie do art. 6r ust. 2e ww. ustawy.

- *W okresie od stycznia 2017 r. do października 2020 r. w księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu ujmowano operacje gospodarcze dotyczące wydatków dokonywanych służbowymi kartami płatniczymi przez pracowników Urzędu z pominięciem konta rozrachunkowego 234 - „Pozostałe rozrachunki z pracownikami”. Powyższe operacje ewidencjonowano na koncie 201 – „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” w korespondencji z odpowiednim kontem zespołu „4”.*

Było to niezgodne z zasadami funkcjonowania kont 234, 201 zawartymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289 z późn. zm.), a następnie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911 z późn. zm.).

Zgodnie z ww. zasadami, ewidencja na koncie 201 ma uzasadnienie wtedy, gdy dochodzi do rozliczeń z odbiorcami i dostawcami, jak wskazuje nazwa tego konta. Z kolei, na stronie Wn konta 234 ujmuje się w szczególności: 1) wypłacone pracownikom zaliczki i sumy do rozliczenia na wydatki obciążające jednostkę; 2) należności od pracowników z tytułu dokonanych przez jednostkę świadczeń odpłatnych; 3) należności z tytułu pożyczek z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych; 4) należności i roszczenia od pracowników z tytułu niedoborów i szkód; 5) zapłacone zobowiązania wobec pracowników. Na stronie Ma konta 234 ujmuje się w szczególności: 1) wydatki wyłożone przez pracowników w imieniu jednostki; 2) rozliczone zaliczki i zwroty środków pieniężnych; 3) wpływy należności od pracowników. Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 234 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności, roszczeń i zobowiązań według tytułów rozrachunków. Konto 234 może wykazywać dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności i roszczeń, a saldo Ma - stan zobowiązań wobec pracowników.

Powyższe zasady funkcjonowania konta 234 zostały określone również w polityce rachunkowości, wprowadzonej następującymi zarządzeniami Prezydenta Bytomia w sprawie polityki i zasad rachunkowości w Urzędzie Miejskim w Bytomiu w zakresie jednostki budżetowej: Nr 3 z dnia 27 stycznia 2016 r., Nr 135/17 z dnia 5 kwietnia 2017 r., Nr 411/17 z dnia 4 października 2017 r., Nr 180/19 z dnia 17 kwietnia 2019 r. z późn. zm. W polityce rachunkowości nie opisano sposobu ewidencjonowania wydatków kartami płatniczymi, który był faktycznie stosowany. Do konta 201 dopisano kontrahenta pn. „karta płatnicza”,

wraz z numerem wskazującym na osobę, której wydano kartę, więc użytkownik karty był identyfikowalny.

Zadania w zakresie prowadzenia ewidencji księgowej należały do pracowników Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu. Nadzór w tym zakresie wykonywał Naczelnik tego Wydziału, Główny Księgowy Urzędu.

Wniosek nr 12

Zapewnić prawidłowe ujmowanie w księgach rachunkowych Urzędu Miejskiego w Bytomiu operacji gospodarczych dokonywanych służbowymi kartami płatniczymi przez pracowników Urzędu na koncie 234, stosownie do zasad funkcjonowania ww. konta, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305).

W zakresie dysponowania kartą płatniczą:

- *W okresie od lipca 2019 r. do sierpnia 2020 r. nie dochowano terminu przekazania dokumentów dotyczących wydatków realizowanych kartą płatniczą przez Naczelnika Wydziału Komunikacji Medialnej i Promocji, określonego w Instrukcji dotyczącej zasad, sposobu i trybu przyznawania i korzystania ze służbowych kart płatniczych przy wykonywaniu wydatków z budżetu miasta, wprowadzonej zarządzeniem nr 176/19 Prezydenta Miasta Bytomia z dnia 17 kwietnia 2019 r., w związku z przepisami art. 247 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 869 z późn. zm.). Zgodnie z postanowieniami ww. Instrukcji, dowody księgowe potwierdzające dokonanie zakupu za pomocą karty płatniczej, opisane w sposób właściwy, tj. w sposób określony w tej Instrukcji, użytkownik jest zobowiązany przedłożyć w Wydziale Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu niezwłocznie od dokonania wydatku, nie później niż w terminie 7 dni od dokonania wydatku. Jeżeli wydatku dokonano w czasie podróży służbowej, termin ten liczony jest od dnia zakończenia podróży służbowej.*

Termin rozliczenia wydatku do 7 dni określono również w umowie nr SD.220.3.2019 z dnia 17 czerwca 2019 r. oraz umowie nr SD.220.4.2020 z dnia 19 czerwca 2020 r. o korzystanie z karty płatniczej do celów służbowych zawartej z Naczelnikiem Wydziału Komunikacji Medialnej i Promocji Urzędu Miejskiego.

Powyższe dotyczyło dwunastu faktur o łącznej kwocie 1.123,91 zł za reklamy i promocje w Internecie. Terminy przekazania dokumentów w celu rozliczenia wydatków od dokonanej transakcji wynosiły od 13 do 30 dni.

Wykonanie zarządzenia powierzono m.in.: Skarbnikowi Miasta, Sekretarzowi Miasta. Kontroli merytorycznej dokumentów źródłowych dokonał Naczelnik Wydziału Komunikacji Medialnej i Promocji Urzędu Miejskiego. Zatwierdzenia do wypłaty dokonał Naczelnik Wydziału Księgowości Budżetu i Wydatków Urzędu, Główny Księgowy Urzędu.

Wniosek nr 13

Zapewnić terminowe przekazywanie dokumentów dotyczących wydatków realizowanych kartą płatniczą zgodnie z Instrukcją dotyczącą zasad, sposobu i trybu przyznawania i korzystania ze służbowych kart płatniczych przy wykonywaniu wydatków z budżetu miasta, wprowadzoną zarządzeniem nr 176/19 Prezydenta Miasta Bytomia z dnia 17 kwietnia 2019 r. oraz zawartymi umowami o korzystanie z karty płatniczej do celów służbowych, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305).

W zakresie wydatków z tytułu diet radnych:

- *W 2018 wypłacono diety radnym za listopad 2018 r. niezgodnie z ówczesnie obowiązującą uchwałą Nr VI/59/99 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 stycznia 1999 r. w sprawie wysokości diet i zwrotu kosztów podróży służbowych dla radnych i członków komisji Rady Miejskiej w Bytomiu wraz ze zmianami. Zgodnie z art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zm.), na zasadach ustalonych przez radę gminy radnemu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży służbowych.*

Powyższe polegało na niewypłaceniu 16 radnym Miasta Bytom zryczałtowanej miesięcznej diety w miesiącu listopadzie 2018 r. za udział w składzie rady kadencji 2014 – 2018 (data upływu kadencji Rady – 16 listopad 2018 r.), pomimo zapisu w § 1 ww. uchwały, że jest to miesięczna dieta za czas pełnienia funkcji radnego i w § 4 ww. uchwały, że jest to miesięczna dieta za czas pełnienia funkcji Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Rady Miejskiej. Grupa tych 16 radnych została wybrana także do pełnienia funkcji radnego w kadencji 2018 – 2023 i z racji pełnienia funkcji radnego kadencji 2018 -2023 została im naliczona i wypłacona dieta.

W treści ww. uchwały Rady Miejskiej w Bytomiu, nie przewidziano możliwości potrącenia diety radnym, którzy pełnią funkcje radnego z wyboru w obu kadencjach Rady Miejskiej. Kwota nienaliczonych i wypłaconych diet 16 radnym wynosiła 8.985,00 zł, tj. 15 radnym po 450,00 zł i Przewodniczącemu Rady Miejskiej w kwocie 2.235,00 zł.

Zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika Wydziału Kancelaria Rady Miejskiej w Urzędzie Miejskim w Bytomiu, wszyscy radni, którzy w listopadzie 2018 r. pełnili funkcję radnego (niezależnie, w ramach której kadencji i ile dni tego miesiąca) otrzymali dietę w pełnej miesięcznej wysokości uwzględniającej zwiększenia wynikające z pracy w komisjach Rady lub pełnienia funkcji sekretarza posiedzenia Rady. Wynika to z faktu, iż uchwała Rady Miejskiej w Bytomiu, stanowiąca podstawę do naliczenia diet radnym, nie jest związana z kadencyjnością Rady i ustanawia wysokość miesięcznej diety nie zobowiązując do jej naliczania proporcjonalnie do czasu pełnienia funkcji radnego. Ponadto, przygotowując listy wypłat diet za listopad 2018 r. uwzględniono opinię prawną, sporządzoną na wniosek Kancelarii Rady Miejskiej przez Biuro Prawne Urzędu Miejskiego w Bytomiu, stanowiącą m.in. że „wykładnia literalna, jak i celowościowa zapisów uchwały nr VI/59/99 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 stycznia 1999 r. nie daje podstaw do wypłaty podwójnej diety (...)”. Wobec powyższego uznano, że radni pełniący swoją funkcję w nowej kadencji nie zostali pominięci w naliczeniu i wypłacie diet za listopad 2018 r. a lista z dnia 30 listopada 2018 r. wykazuje wysokość naliczonych diet.

Listy diet za listopad sporządził pracownik Wydziału Kancelaria Rady Miejskiej, a prawidłowość merytoryczną wydatku i dyspozycję jego zapłaty ze środków PR dział 750, rozdział 75022, § 3030 zatwierdził Naczelnik Wydziału Kancelaria Rady Miejskiej.

Wniosek nr 14

Dokonać obliczenia diet za listopad 2018 r. 16 radnym, a następnie dokonać stosownych rozliczeń z radnymi Rady Miejskiej w Bytomiu, uwzględniając zasady ustalone w ówczesnie obowiązującej uchwale Nr VI/59/99 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 27 stycznia 1999 r. wraz z jej zmianami, stosownie do przepisu określonego w art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn.zm.).

W zakresie gospodarki nieruchomościami:

- *W okresie styczeń 2016 r. - październik 2020 r. nie podejmowano działań zmierzających do wyegzekwowania zwrotu nieruchomości po wygaśnięciu umowy dzierżawy. Powyższym naruszono art. 705 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r., poz. 380 z późn. zm.), w związku z art. 50 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn. zm.). Zgodnie z treścią powołanych przepisów po zakończeniu dzierżawy dzierżawca obowiązany jest, w braku odmiennej umowy, zwrócić przedmiot dzierżawy w takim stanie, w jakim powinien się znajdować stosownie do przepisów o wykonywaniu dzierżawy. Obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona.*

Powyższe dotyczyło następujących umów dzierżaw:

- *nr AN.6845.1.16.2013 z 20 października 2017 r. zawartej na czas oznaczony do dnia 31 maja 2020 r. Na dzień kontroli tj. 6 listopada 2020 r. od wygaśnięcia umowy dzierżawy minęło 5 miesięcy, a nieruchomość nadal była w posiadaniu najemcy,*
 - *nr AN.6845.2.71.2017 z 9 października 2017 r. zawartej na czas oznaczony do dnia 30 czerwca 2020 r. Na dzień kontroli tj. 6 listopada 2020 r. od wygaśnięcia umowy dzierżawy minęło 4 miesiące, a nieruchomość nadal była w posiadaniu najemcy,*
 - *nr AGN/AN.72243-82/92 z 26 lipca 2016 r. zawartej na czas oznaczony do dnia 31 marca 2019 r., kolejna umowa dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą zawarta została w dniu 26 marca 2020 r. Pomiędzy datą wygaśnięcia ww. umowy, a zawarciem kolejnej minęło prawie 12 miesięcy,*
 - *nr AN.6845.2.42.2016 z 31 maja 2016 r. na czas oznaczony do dnia 31 maja 2019 r., kolejna umowa dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą zawarta została w dniu 13 marca 2020 r. Pomiędzy datą wygaśnięcia ww. umowy, a zawarciem kolejnej minęło 9 miesięcy,*
 - *nr AN.6845.2.289.2013 z 11 kwietnia 2014 r. na czas oznaczony do dnia 31 marca 2017 r., kolejna umowa dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą zawarta została w dniu 31 stycznia 2018 r. Pomiędzy jedną umową dzierżawy, a zawarciem kolejnej minęło 9 miesięcy,*
 - *nr AN.6845.2.112.2016 z 7 listopada 2016 r. na czas oznaczony do dnia 31 października 2019 r., kolejna umowa dzierżawy z dotychczasowym dzierżawcą zawarta została w dniu 5 czerwca 2020 r. Pomiędzy datą wygaśnięcia ww. umowy, a zawarciem kolejnej minęło 7 miesięcy.*
- Okres pomiędzy wygaśnięciem jednej umowy dzierżawy, a zawarciem kolejnej wynosił od 7 do 12 miesięcy.*

Ponadto w przypadku ww. umowy dzierżawy nr AGN/AN.72243-82/92 z 26 lipca 2016 r. obowiązek przekazania protokolarnie przedmiotu dzierżawy po zakończeniu umowy zastrzeżono w § 9 ust. 1 tej umowy. Zgodnie ze wskazanymi postanowieniami umowy „W razie rozwiązania umowy dzierżawy przez Wydierżawiającego w przypadku nie dotrzymania warunków umowy przez Dzierżawcę, lub po zakończeniu umowy dzierżawy nieruchomości zostanie przekazana protokolarnie Wydierżawiającemu.”. W pozostałych umowach nie zastrzeżono takiego obowiązku (obowiązek zwrotu nieruchomości zastrzeżony w tych umowach dotyczył tylko przypadków rozwiązania umowy przed terminem jej obowiązywania z winy najemcy).

Do czasu zawarcia następnej umowy dzierżawy dzierżawcy władali nieruchomością na dotychczasowych warunkach oraz uiszczali wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości w wysokości czynszu ustalonego w umowach.

- W okresie maj 2016 r. – czerwiec 2020 r. zawierano umowy dzierżawy z wsteczną mocą obowiązywania. Zgodnie art. 693 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2016 r., poz. 380 z późn. zm.) przez umowę dzierżawy wydierżawiający zobowiązuje się oddać dzierżawcy rzecz do używania i pobierania pożytków przez czas oznaczony lub nieoznaczony, a dzierżawca zobowiązuje się płacić wydierżawiającemu umówiony czynsz. Powyższe dotyczy następujących umów dzierżaw:
 - nr AN.6845.2.47.2016 z 30 maja 2016 r. na czas oznaczony z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2016 r.,*
 - nr AN.6845.1.16.2013 z 20 października 2017 r. na czas oznaczony z mocą obowiązywania od dnia 1 czerwca 2017 r.,*
 - nr AN.6845.4.76.2014 z 20 lutego 2017 r. na czas oznaczony począwszy od dnia 1 stycznia 2017 r.,*
 - nr AN.6845.2.71.2017 z 9 października 2017 r. na czas oznaczony począwszy od dnia 1 lipca 2017 r.,*
 - nr AN.6845.4.23.2016 z 1 marca 2017 r. na czas nieoznaczony począwszy od dnia 1 stycznia 2017 r.,*
 - nr AGN/AN.72243-82/92 z 26 lipca 2016 r. na czas oznaczony z mocą obowiązywania od dnia 1 kwietnia 2016 r.,*
 - nr AGN/AN.72243-82/92 z 26 marca 2020 r. na czas nieoznaczony z mocą obowiązywania od dnia 1 kwietnia 2019 r.,*
 - nr AN.6845.2.42.2016 z 13 marca 2020 r. na czas nieoznaczony z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2020 r.,*
 - nr AN.6845.2.112.2016 z 5 czerwca 2020 r. na czas nieoznaczony z mocą obowiązywania od dnia 1 stycznia 2020 r.**

Wsteczna moc obowiązywania umów wynosiła od 1 miesiąca do 1 roku.

Ponadto w przypadku ww. umowy nr AGN/AN.72243-82/92 z 26 marca 2020 r. zawartej z mocą wsteczną obowiązywania od dnia 1 kwietnia 2019 r. wyłączono możliwość dochodzenia wynagrodzenia za czas bezumownego korzystania z nieruchomości w wysokości określonej w poprzednio obowiązującej umowie dzierżawy nr AGN/AN.72243-82/92 z 26 lipca 2016 r. zawartej na czas oznaczony do dnia 31 marca 2019 r. Zgodnie z postanowieniami § 9 ust. 1 i 2 tej umowy „W razie rozwiązania umowy dzierżawy przez Wydierżawiającego w przypadku nie dotrzymania warunków umowy przez Dzierżawcę, lub po zakończeniu umowy dzierżawy nieruchomości zostanie przekazana protokolarnie Wydierżawiającemu. W przypadku nie przekazania nieruchomości w wyznaczonym

terminie i korzystania z niej bezumownie Dzierżawca zobowiązany jest do zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości w wysokości 200% miesięcznego czynszu, za każdy miesiąc bezumownego korzystania”. Miesięczny czynsz dzierżawny wynikający z umowy nr AGN/AN.72243-82/92 z 26 lipca 2016 r. wynosił 42,41 zł. Zatem wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z nieruchomości za 12 miesięcy wynosiłoby 1.017,84 zł.

Stosownie do art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 z późn. zm.) organy działające za jednostkę samorządu terytorialnego, są zobowiązane do gospodarowania nieruchomościami w sposób zgodny z zasadami prawidłowej gospodarki.

Z wyjaśnień udzielonych przez Naczelnika Wydziału Obrót Nieruchomościami, wynika iż za datę obowiązywania umowy przyjęto datę faktycznego objęcia nieruchomości w posiadanie przez dzierżawcę, a w przypadku zawarcia następczej umowy przez dotychczasowego dzierżawcę jako termin obowiązywania umowy przyjęto kolejny dzień po wygaśnięciu umów zawartych na czas oznaczony.

Zadania w zakresie prowadzenia spraw związanych z dzierżawą nieruchomości należały do pracowników Wydziału Obrót Nieruchomościami, nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Gospodarowanie mieniem komunalnym zgodnie z art. 25 ust. 1 i 2 w związku z art. 23 ust. 1 pkt 5 i pkt 7a ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 z późn. zm.) należało do p. Damiana Bartyli - byłego Prezydenta Miasta Bytomia oraz do p. Mariusza Wołosza - Prezydent Miasta Bytomia.

Wniosek nr 15

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu odpowiedzialnymi za gospodarowanie mieniem w zakresie podejmowania działań zmierzających do wyegzekwowania zwrotu nieruchomości po wygaśnięciu umów dzierżawy oraz prawidłowego zawierania umów, stosownie do art. 693 § 1 i art. 705 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1740 z późn. zm.), mając na uwadze art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.) i art. 50 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305).

- W 2019 r. obciążono nabywcę nieruchomości sprzedanej w trybie bezprzetargowym kosztami przygotowania nieruchomości do sprzedaży w wysokości 4.034,50 zł. W art. 25 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 1774 z późn. zm.) nie przewidziano możliwości obciążania nabywców nieruchomości kosztami z ww. tytułu. Zgodnie z przywołanymi przepisami, gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje prezydent, co związane jest z wykonywaniem czynności polegających m.in. na zapewnieniu wyceny tych nieruchomości oraz dokonywaniu scaleń i podziałów nieruchomości.
- Powyższe dotyczyło sprzedaży nieruchomości oznaczonej jako działka o numerze ewidencyjnym 2683/295 na poprawę zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej. W dniu 14 października 2019 r. podpisano porozumienie, w którym ustalono, że cena nieruchomości

gruntowej to kwota 31.119,00 zł (brutto) oraz koszty przygotowania nieruchomości do sprzedaży w wysokości 4.034,50 zł.

Powyższe ustalenia zawarto w umowie sprzedaży zawartej w dniu 27 grudnia 2019 r. (akt notarialny Repetytorium „A” Nr 6100/2019).

Zgodnie z wyjaśnieniami Naczelnika Wydziału Gospodarki Nieruchomościami nabywcę obciążono kosztami przygotowania nieruchomości do sprzedaży w oparciu o cywilnoprawną zasadę swobody kształtowania umów. Wynika to z faktu, że sprzedaż ta była realizowana na wniosek nabywcy, a wydatkowanie przez gminę na ten cel środki finansowe było tylko i wyłącznie związane z realizacją wniosku późniejszego nabywcy.

Prowadzenie spraw związanych ze sprzedażą nieruchomości należały do pracowników Wydziału Obrotu Nieruchomościami, nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

- *W 2020 r. nie dochowano ustawowych terminów zawiadomienia nabywcy nieruchomości zbytej w drodze przetargu o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży, o których mowa w art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65 z późn. zm.). Zgodnie z tym przepisem, organizator przetargu jest obowiązany zawiadomić osobę ustaloną jako nabywca nieruchomości o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży najpóźniej w ciągu 21 dni od dnia rozstrzygnięcia przetargu, a wyznaczony termin nie może być krótszy niż 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia.*

Powyższe dotyczyło powiadomienia nabywcy działki nr 1746/223, pismem nr AN.6840.11.52.2018 z dnia 24 czerwca 2020 r. podczas gdy rozstrzygnięcie przetargu nastąpiło 1 czerwca 2020 r. Ponadto jak wynika z pisemnego potwierdzenia odbioru ww. pisma, zawiadomienie dostarczono w dniu 30 czerwca 2020 r. natomiast wyznaczony termin zawarcia umowy sprzedaży przypadła na dzień 2 lipca 2020 r.

Jak wynika z udzielonych w trakcie kontroli wyjaśnień, termin zawarcia umowy sprzedaży został uprzednio uzgodniony z nabywcą nieruchomości telefonicznie, z uwagi na ograniczenia wynikające z obowiązującego stanu epidemii. Termin ten został następnie potwierdzony pismem z dnia 24 czerwca 2020 r. Pismo podpisane zostało przez Naczelnika Wydziału Obrotu Nieruchomościami.

Prowadzenie spraw związanych ze sprzedażą nieruchomości należały do pracowników Wydziału Obrotu Nieruchomościami, nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 16

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Wydziału Obrotu Nieruchomościami w zakresie przeprowadzania postępowań na zbycie nieruchomości, stosownie do art. 25 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 23 ust. 1 pkt 2, art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1990 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 305).

W zakresie podatku od nieruchomości:

- *W latach 2017-2020 do dnia kontroli, nie dotożono należytej staranności w zakresie przeprowadzania czynności sprawdzających wykazanych przez podatników danych w deklaracjach na podatek od nieruchomości oraz nie wezwano podatników do udzielenia w wyznaczonym terminie niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w nich zawartych.*

Zgodnie z art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r., poz. 613 z późn. zm.), w razie wątpliwości, co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. W myśl art. 272 pkt 3 ww. ustawy, organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Ponadto, organ podatkowy nie skorzystał z możliwości przeprowadzenia u ww. podatników kontroli podatkowej, o której mowa w art. 281 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa. Zgodnie z przytoczonym przepisem, organy podatkowe pierwszej instancji mogą również przeprowadzić kontrolę podatkową u podatników. Zgodnie z art. 281 § 2 ww. ustawy, celem kontroli podatkowej jest sprawdzenie, czy kontrolowani wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego. Powyższe dotyczyło:

✓ *podatnika nr ewidencyjnym 135 prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, który w złożonej na rok 2020 deklaracji podatkowej w dołączonym do deklaracji załączniku posiadanych budowli związanych z prowadzoną działalnością wykazał „nawierzchnię szpitala” oraz „ogrodzenie szpital”, natomiast sieci wodno-kanalizacyjnych, ogrzewania sieciowego, sieci teletechnicznych, oświetlenia zewnętrznego podatnik nie wykazał.*

Zgodnie z art.1a pkt 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2019 r.poz.1170 z późn. zm.), budowla - obiekt budowlany w rozumieniu przepisów prawa budowlanego niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, a także urządzenie budowlane w rozumieniu przepisów prawa budowlanego związane z obiektem budowlanym, które zapewnia możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem. Zgodnie z definicją zawartą w art.3 pkt 9 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawa budowlanego (Dz.U. z2020 r.poz.1333) urządzenie budowlane to urządzenia techniczne związane z obiektem budowlanym, zapewniające możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, jak przyłącza i urządzenia instalacyjne, w tym służące oczyszczaniu lub gromadzeniu ścieków.

W złożonym wyjaśnieniu podatnik stwierdził, iż sieć centralnego ogrzewania nie jest własnością podatnika, odnośnie posiadania innych budowli podatnik do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie wypowiedział się. Do dnia zakończenia kontroli podatnik nie złożył dodatkowych wyjaśnień, nie złożył korekty deklaracji.

✗ *podatnika o nr ewidencyjnym 1810, który złożył deklarację na podatek od nieruchomości na rok 2020. W dołączonym do deklaracji załączniku „budowli do opodatkowania podatkiem od nieruchomości” wykazał elementy infrastruktury kolejowej - bocznicę kolejową piaskową, drogi normalnotorowe, latarnie oświetlenia bocznicy, bocznicę kolejową zasadniczą.*

Zgodnie z art. 7 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2019 r.poz.1170 z późn.zm.), zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty,

budynki i budowle wchodzące w skład infrastruktury kolejowej w rozumieniu przepisów o transporcie kolejowym.

W złożonej deklaracji podatnik nie wykazał zwolnienia na podstawie art.7 ust.1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych w zakresie budowli, jak i gruntów oznaczonych jako działki ewidencyjne, na których znajdują się elementy infrastruktury kolejowej wymienione w załączniku nr 1 do ustawy o transporcie kolejowym.

W czasie kontroli wezwano Spółkę do złożenia wyjaśnień dlaczego pomimo wykazania w załączniku do deklaracji podatkowej elementów infrastruktury kolejowej, a także gruntów zajętych pod infrastrukturę kolejową (w granicach ewidencyjnych działek) nie wykazuje zwolnienia na podstawie art.7 ust.1 pkt 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.

W złożonych wyjaśnieniach podatnik poinformował, że wymienione w wezwaniu budowle powinny być wykazane jako zwolnione z opodatkowania podatkiem od nieruchomości na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz zobowiązał się do złożenia korekty deklaracji. Podatnik złożył skorygowane deklaracje na podatek od nieruchomości za lata 2017-2020. Wykazano do zwolnienia od podatku od nieruchomości grunty o łącznej powierzchni 290.740 m², budynki o łącznej powierzchni użytkowej 301,60 m², budowle o wartości 524.886,70 zł.

✓ *podatnika o nr ewidencyjnym 2064, który w załączniku do deklaracji na rok podatkowy 2020 w zakresie budowli wykazał bocznice kolejową oraz „drogi – bocznicą kolejową”.*

W złożonych w czasie kontroli wyjaśnieniach stwierdzono, że organ podatkowy dokonując czynności sprawdzających złożonej przez podatnika deklaracji uznał, że podatnik który nie zadeklarował zwolnień z podatku od nieruchomości nie posiada przedmiotów opodatkowania podlegających zwolnieniu.

Jednakże art. 7 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2019 r.poz.1170 z późn. zm.) stanowi, że zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty, budynki i budowle wchodzące w skład infrastruktury kolejowej w rozumieniu przepisów o transporcie kolejowym. W ustawie z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2020 r. poz.1043) w załączniku 1 „wykaz elementów infrastruktury kolejowej” w punkcie nr 1 wymieniono tory kolejowe, w tym rozjazdy i skrzyżowania torów, wchodzące w ich skład szyny, szyny żłobkowe, kierownice, odbojnice, prowadnice, zwrotnice, krzyżownice i inne elementy rozjazdów, podkłady kolejowe i przytwierdzenia, drobne elementy nawierzchni kolejowej, podsypka w tym tłuczeń i piasek, a w punkcie 12 grunty, oznaczone jako działki ewidencyjne, na których znajdują się elementy infrastruktury kolejowej.

W udzielonych w czasie kontroli wyjaśnieniach podatnik stwierdził, że po weryfikacji posiadanych budowli stanowiących elementy infrastruktury kolejowe powinny one podlegać zwolnieniu z opodatkowania. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych podatnik nie złożył skorygowanej deklaracji.

✓ *podatnika o nr ewidencyjnym 605 prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie produkcji koksowniczej, który złożył deklarację na podatek od nieruchomości na rok 2020, w której wykazał do opodatkowania m.in. pozostające w jego posiadaniu budowle. W załączniku do deklaracji nie wymienił jednakże jakie budowle podlegają opodatkowaniu. Podatnik nie deklarował zwolnień z podatku od nieruchomości. Podatnik na ogólnodostępnej stronie internetowej informuje, że może zaoferować usługi w zakresie przeładunku towarów masowych z wagonów do samochodów i odwrotnie.*

W złożonym w czasie kontroli wyjaśnieniu stwierdzono, że ze złożonej przez podatnika deklaracji na podatek od nieruchomości wraz z załącznikami nie wynika, że podatnik posiada bocznice/infrastrukturę kolejową w rozumieniu załącznika nr 1 do ustawy

o transporcie kolejowym. Organ podatkowy przyjął zatem, że podatnik prawidłowo wykazał wszystkie przedmioty do opodatkowania podlegające opodatkowaniu.

W dodatkowych wyjaśnieniach złożonych w czasie kontroli Spółka poinformowała, że nie posiada na swoich nieruchomościach bocznic kolejowej, natomiast posiada inną infrastrukturę kolejową w rozumieniu załącznika nr 1 do ustawy o transporcie kolejowym. Do dnia zakończenia kontroli podatnik nie złożył korekty deklaracji.

✓ *podatnika o nr ewidencyjnym 1676, który złożył deklarację na rok podatkowy 2020, w której nie wykazał gruntów do opodatkowania. Z informacji dotyczącej gruntów, budynków, i budowli będących w posiadaniu podatnika /łącznie zwolnione i podlegające opodatkowaniu/ wynika, że we władaniu podatnika pozostawały działki o łącznej powierzchni 158.293m². Podatnik uznał, że część gruntów jest zwolniona na podstawie § 1 ust. 2 uchwały nr XXVIII/372/14 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 3 marca 2014 r. który stanowi, że zwalnia się z podatku od nieruchomości grunty, budynki i budowle lub ich części wykorzystywane do działalności sportowej, za wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Część gruntów podatnik uznał za zwolnione na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którym zwolnieniu z opodatkowania podatkiem od nieruchomości podlegają grunty stanowiące nieużytki, użytki ekologiczne, grunty zadrzewione i zakrzewione, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.*

W złożonych w czasie kontroli wyjaśnieniach stwierdzono, że uznając za zasadne zwolnienie od podatku od nieruchomości działek nr: 1764/9, 489/25, 1433/9, 268/9, tj. gruntów zajętych na pole golfowe, na podstawie uchwały nr XXVIII/372/14 Rady Miejskiej w Bytomiu dotyczącej zwolnienia gruntów, budynków i budowli lub ich części wykorzystywanych do prowadzonej działalności sportowej organ podatkowy kierował się m.in. następującymi przesłankami - z Krajowego Rejestru Sądowego nr 0000461535 wynika, że Stowarzyszenie nie jest podmiotem wpisanym do Rejestru Przedsiębiorców, jedynie do Rejestru Stowarzyszeń. Celem stowarzyszenia jest natomiast m.in. zrzeszenie i integrowanie osób zainteresowanych ideą golfa, promocji golfa jako dyscypliny sportowej, sposobu aktywnego spędzenia wolnego czasu oraz podnoszenia sprawności fizycznej i intelektualnej, prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie golfa, w szczególności poprzez upowszechnianie zasad jego uprawiania i przepisów gry w golfa oraz prowadzenie szkoleń dla dzieci, młodzieży i dorosłych, finansowanie rozwoju sportowego utalentowanych dzieci i młodzieży, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej.

Z ogólnodostępnej strony internetowej wynika, że na terenie Bytomia znajduje się jedno pole golfowe położone w rejonie ul. Golfowej. Na terenie pola golfowego inny podmiot prowadzi działalność gospodarczą polegającą m.in. organizacji kameralnych spotkań biznesowych, jak i dużych imprez integracyjnych, konferencji czy wszelkiego typu prezentacji. Ponadto strona zawiera ofertę w zakresie reklamy na terenie pola golfowego, która zdaniem oferenta jest gwarancją dotarcia do szczególnej grupy odbiorców wśród których znajdują się osoby ze środowiska biznesu, jak również osoby zainteresowane kupnem domu na terenie pola golfowego. Strona internetowa zawiera również cennik do prawa gry w sezonie 2020 (z podziałem: sezon, cyklicznie, opłata jednorazowa), przy czym jako dane do wpłaty podaje konto bankowe Stowarzyszenia, które nie deklaruje żadnych gruntów do opodatkowania. Pole golfowe na którym realizowane są w/w usługi przez inny podmiot, realizowane są także na działce nr 1764/9, 489/25 pozostających we władaniu podatnika na podstawie zawartych z Urzędem Miasta Bytom umów dzierżawy. Działalność gospodarczą mogą również prowadzić podmioty, których celem podstawowym nie jest jej prowadzenie (stowarzyszenia)

i które zgodnie z przepisami regulującymi ich działanie są ograniczone w korzystaniu z zysku osiągniętego w wyniku prowadzenia tej działalności.

Do dnia zakończenia kontroli podatnik nie złożył korekty deklaracji.

Ponadto, podatnicy nie wykazali w załączniku do deklaracji na podatek od nieruchomości informacji wymaganych postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wzorów informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości (Dz. U. z 2019 r. poz. 1104). Powyższe dotyczyło:

✓ podatnika o nr ewidencyjnym 10, który złożył deklarację na podatek od nieruchomości na rok podatkowy 2020; w załączniku do deklaracji w zakresie gruntów nie określił nr księgi wieczystej i stawki podatku, formy władania, w zakresie budynków nie określił numeru działki na której budynek jest posadowiony, powierzchni użytkowej, stawki podatku, w zakresie budowli nie określił numeru inwentarzowego, położenia, numeru obrębu/arkusza mapy/, numeru działki, wartości w złotych, stawki podatku;

✓ podatnika o nr ewidencyjnym 1949 prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie handlu i usług, który w załączniku do deklaracji nie określił jakiego rodzaju budowle deklaruje do opodatkowania;

✓ podatnika o nr ewidencyjnym 416 prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie udzielania świadczeń zdrowotnych, który złożył deklarację na podatek od nieruchomości na rok 2020; w dołączonym do deklaracji załączniku w zakresie posiadanych budowli związanych z prowadzoną działalnością nie określił jakiego rodzaju budowle deklaruje do opodatkowania;

✓ podatnika o nr ewidencyjnym 442 prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży samochodów, który złożył deklarację na podatek od nieruchomości na rok 2020; do deklaracji nie dodano załącznika z określeniem jakie grunty, budynki i budowle pozostają we władaniu podatnika;

✓ podatnika o nr ewidencyjnym 1153, który złożył deklarację na podatek od nieruchomości na rok 2020; do deklaracji nie dodano załącznika z określeniem jakie grunty i budynki pozostają we władaniu podatnika.

Zadania w zakresie analizy prawidłowości złożonych deklaracji podatkowych wykonywali pracownicy Wydziału Podatków i Opłat Lokalnych, nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik Wydziału Podatków i Opłat lokalnych.

Wniosek nr 17

Przeanalizować prawidłowość opodatkowania nieruchomości pozostających w posiadaniu podatnika o nr 135, 2064, 605, 1676 za lata 2017-2020 oraz wszcząć w trybie art. 165 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.), postępowanie podatkowe w celu prawidłowego ustalenia podstawy opodatkowania, mając na uwadze postanowienia ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.).

Wniosek nr 18

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miejskiego w Bytomiu w zakresie prawidłowego dokonywania weryfikacji prawidłowości składanych deklaracji na podatek od nieruchomości oraz egzekwowania korekt deklaracji podatkowych i wymaganych załączników, stosownie do art. 272 pkt 3 oraz art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2020 r. poz. 1325 z późn. zm.) w związku z art. 1a pkt 2, art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r.

o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.) oraz postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 maja 2019 r. w sprawie wzorów informacji o nieruchomościach i obiektach budowlanych oraz deklaracji na podatek od nieruchomości (Dz. U. z 2019 r. poz. 1104), mając na uwadze art. 68 ust. 1 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 305).

W zakresie wynagrodzeń

- *W latach 2018 - 2020 czterem pracownikom Urzędu Miasta Bytomia przyznano nagrody uznaniowe na podstawie zbiorczych zestawień nagród zatwierdzonych przez Prezydenta Miasta, bez indywidualnego uzasadnienia podstaw ich przyznania. Powyższe było niezgodne z art. 36 ust. 6 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2016 r., poz. 902 z późn. zm.). Zgodnie z jego treścią pracownikowi samorządowemu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 i 3 (tj. zatrudnionemu na podstawie powołania oraz umowy o pracę) za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej można przyznać nagrodę.*

Ww. nagrody przyznano trzem Zastępcom Prezydenta Miasta oraz Skarbnikowi Miasta.

Ponadto do akt osobowych pracowników nie załączano odpisu zawiadomień o przyznaniu nagrody, co jest wymogiem art. 105 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108 z późn. zm.).

Przyznawanie nagród na podstawie zbiorczych zestawień nagród, bez indywidualnego uzasadnienia podstaw ich przyznania, a także niezalączanie do akt osobowych pracowników odpisu zawiadomień o przyznaniu nagrody, było stwierdzone również podczas poprzedniej kontroli, co znalazło odzwierciedlenie w wystąpieniu pokontrolnym Prezesa RIO w Katowicach, Znak: WK-610/39/4/16/17 z dnia 3 marca 2017 r.

Arkusze dotyczące wysokości nagród zatwierdził p. Mariusz Wołosz - Prezydent Miasta Bytomia. Zadania w zakresie prowadzenia akt osobowych pracowników Urzędu Miejskiego w Bytomiu należały do pracowników Wydziału Kadr, Płac i Szkoleń.

Wniosek nr 19

Zapewnić prawidłowe przyznawanie nagród uznaniowych pracownikom Urzędu Miejskiego w Bytomiu w zakresie uzasadniania ich przyznania, zgodnie z art. 36 ust. 6 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1282), a ponadto zapewnić przestrzeganie wymogów art. 105 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks Pracy (Dz. U. z 2020 r., poz. 1320 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 869 z późn. zm.).

- *W grudniu 2017 r. i w grudniu 2018 r. pracownikom Urzędu Miasta w Bytomiu przyznano i wypłacono jednorazowe świadczenie na podstawie postanowień Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Bytomiu, wprowadzonego Zarządzeniem Prezydenta Bytomia nr 499 z dnia 14 października 2015 r., zmienionego Zarządzeniem nr 515/17 z dnia 23 listopada 2017 r.*

Zgodnie z postanowieniami §13 ust. 5 Regulaminu zmienionego ww. Zarządzeniem nr 515/17 z dnia 23 listopada 2017 r. Prezydent Miasta w miarę posiadanych środków finansowych, mógł przyznać wszystkim pracownikom urzędu zatrudnionym w dniu przyznania świadczenia za wyjątkiem osób przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych, świadczenie okolicznościowe proporcjonalnie do wymiaru zatrudnienia pracownika, w wysokości do 2 tysięcy złotych.

Przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.), ani też inne przepisy powszechnie obowiązujące nie przewidują możliwości przyznawania pracownikom samorządowym „jednorazowego świadczenia”. W art. 36 ww. ustawy wskazano, iż pracownikowi samorządowemu przysługuje wynagrodzenie stosowne do zajmowanego stanowiska oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych oraz określono, iż przysługuje: wynagrodzenie zasadnicze, dodatek za wieloletnią pracę, nagroda jubileuszowa, jednorazowa odprawa w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, dodatkowe wynagrodzenie roczne na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Jednocześnie przepis ten stanowi, iż może zostać przyznany dodatek funkcyjny, dodatek specjalny oraz nagroda za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej, przy czym dodatek specjalny może zostać przyznany z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań.

Jednorazowe świadczenie przyznano i wypłacono w 2017 r. w kwocie po 2000 zł i w 2018 r. w kwocie po 1200 zł. W obydwu przypadkach świadczenia były wypłacane proporcjonalnie do wymiaru etatu pracownika.

Zgodnie z wydrukiem zbiorczej listy płac za rok 2018 kwota „świadczenia” to 692.940 zł, zgodnie z wydrukiem zbiorczej listy płac za rok 2017 kwota świadczenia to 1.145.400 zł.

Zarządzeniem nr 598/19 Prezydenta Bytomia z dnia 27 listopada 2019 r. wprowadzono nowy Regulamin wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Bytomiu, w którym w § 18 postanowiono, że w miarę posiadanych środków finansowych Prezydent Miasta, może przyznać pracownikom Urzędu świadczenie okolicznościowe. Świadczenie mogą otrzymać wszyscy pracownicy zatrudnieni w dniu przyznania świadczenia, za wyjątkiem osób przebywających na urloпах wychowawczych i bezpłatnych. Świadczenie przyznawane jest proporcjonalnie do wymiaru zatrudnienia pracownika.

Decyzję o wypłacie świadczenia w grudniu 2017 r. podjął p. Damian Bartyła - ówczesny Prezydent Miasta Bytomia. Decyzję o wypłacie świadczenia w grudniu 2018 r. podjął p. Mariusz Wołosz - Prezydent Miasta Bytomia.

Wniosek nr 20

Podjąć działania celem dostosowania Regulaminu wynagradzania pracowników Urzędu Miejskiego w Bytomiu wprowadzonego Zarządzeniem nr 598/19 Prezydenta Bytomia z dnia 27 listopada 2019 r. w zakresie przyznawania świadczenia okolicznościowego do postanowień art. 36 w związku z art. 39 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r., poz.1282).

- W dniu 27 września 2019 r. zatrudniono pracownika na stanowisku Dyrektora Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów, pomimo że nie przeprowadzono naboru na to stanowisko, o którym

mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1282). Zgodnie z treścią przytoczonego przepisu nabór kandydatów na wolne stanowiska urzędnicze jest otwarty i konkurencyjny.

Pracownika zatrudniono na podstawie umowy na czas nieokreślony w wymiarze pełnym na zastępstwo od dnia 28 września 2019 r. do czasu rozstrzygnięcia naboru na wolne stanowisko Dyrektora Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów.

Do dnia zakończenia kontroli nie zorganizowano naboru na wolne stanowisko urzędnicze i ww. umowa nie została rozwiązana.

Poprzedni Dyrektor ww. jednostki złożył pismem z dnia 28 czerwca 2019 r. wypowiedzenie i został zwolniony ze świadczenia pracy w okresie od 14 września 2019 r. do 27 września 2019 r. tj. do dnia zakończenia stosunku pracy. Z dniem 28 września 2019 r. stanowisko Dyrektora Miejskiego Zarządu Dróg i Mostów było wolnym stanowiskiem urzędniczym.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ww. ustawy o pracownikach samorządowych, nie wymaga przeprowadzenia naboru zatrudnienie osoby na zastępstwo w sytuacji gdy na tym stanowisku jest już zatrudniony pracownik samorządowy, przy czym jest nieobecny w związku z usprawiedliwionymi okolicznościami.

Podobnie z przepisów art. 25¹ § 4 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2019 r. poz. 1040 z późn. zm.) wynika możliwość zawarcia umowy w celu zastępstwa pracownika w przypadku jego usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami w tym przypadku została dokonana interpretacja przepisów ustawy o pracownikach samorządowych, że można przyjąć na czas określony pracownika na wolne stanowisko urzędnicze uznając, że jest to równoważne z usprawiedliwioną nieobecnością pracownika samorządowego.

Umowę z dnia 27 września 2019 r. podpisał p. Mariusz Wołosz - Prezydent Miasta Bytomia.

Wniosek nr 21

Zapewnić prawidłowe przeprowadzanie naboru kandydatów na wolne stanowisko urzędnicze z zachowaniem zasad otwartości i konkurencyjności, stosownie do postanowień wynikających z art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r., poz.1282).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2137), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych**. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach
Daniel Kołodziej

Elektronicznie podpisany przez Daniel Kołodziej